

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΖ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 — ΤΗΛ. 27.689 | 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1960 | ΑΡΙΘ. 22

ΚΑΙ ΟΜΩΣ...

«Νόσον βαρείαν τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας» ἐχαρκτήρισεν ὁ Εἰσαγγελεὺς τὰ παράδοξα χειροκροτήματα τοῦ ἀκροατηρίου πρὸς τὸ θλιβερόν ὄργανον τῆς Δημοσίας Τάξεως, πὸν δι' εὐτελέστατον ποσὸν ἐξετέλεσεν ἀδυστάκτως, ἐντὸς τοῦ γραφείου του καὶ ἐν τῇ ἀσκήσει τοῦ ἔργου του, ἀτυχῆ δικηγόρον.

«Ἡθικὴν ἀδράνεια» ἀπεκάλεσεν αὐτὰ ἄλλος. Ἀδράνεια, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὁποίας συσκοτίζεται καὶ ἡ συνειδήσις καὶ ἐκμηδενίζεται ἡ κλιμαξ τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν.

Καὶ ἄλλοι, ὑπὸ τὸ δέος μάλιστα καὶ τὴν κατάπληξιν, τὴν ὁποίαν ἐγέννησεν ἡ ἐπιεικῆς ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου, ἀναπτύσσουν διαφοροὺς ἄλλας ἀπόψεις. Καὶ ἀνευρίσκουν τὰ αἷτια εἰς τὸν «πανυποκειμενισμόν», πὸν διέπει τὴν ἐποχὴν μας. Καὶ ὁ ὁποῖος, μὲ γνώμονα τὸ ἀτομικὸν καὶ μόνον συμφέρον, συνθλίβει καὶ ἰσοπεδώνει, ὡς ἄλλος ὁδοστρωτῆρ, πᾶσαν ἔννοιαν τοῦ καλοῦ. Καὶ πᾶσαν εὐπρέπειαν καὶ ἀρετὴν.

*

Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀληθῆ. Χύνουν ὅμως ἄτονον φῶς καὶ πᾶν ἄλλο ἢ φωτίζουν τὰ βαθύτερα αἷτια καὶ τὰς σκοτεινὰς πλευρὰς τοῦ ἀνατριχιαστικοῦ ἐγκλήματος, καὶ γενικώτερον τὴν ἐπικίνδυνον ἔκτασιν τῆς ἠθικῆς ἀποσυνθέσεως, τὴν ὁποίαν ἐμφανίζει δυστυχῶς ἡ κοινωνία μας. Διότι δὲν παρέρχεται σχεδὸν ἡμέρα, πὸν ὁ ἡμερησίος τύπος νὰ μὴ ἀναγράφῃ ἐγκλήματα μυσαρὰ καὶ προκαλοῦντα τὸν ἀποτροπιασμόν καὶ τὴν βδε-

λυγμίαν· διότι ἐμφαίνουν θρίαμβον βαρβάρων ἐνστίκτων καὶ σκοτεινῶν ὁρμῶν.

*

Καθ' ἡμᾶς, περὶ οὐδενὸς ἄλλου πρόκειται, εἰμὴ περὶ χαλαρώσεως τοῦ θρησκευτικοῦ συναίσθηματος ἐντὸς τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἐντεῦθεν ἡ ἠθικὴ κρίσις, πὸν μαστίζει τὴν παγκόσμιον ὁλότητα καὶ συνδρομῶς καὶ τὴν κοινωνίαν μας, ὅπως διεσάλπισεν ἤδη τοῦτο ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Θεόκλητος. Ἐντεῦθεν τὸ χάος, ἡ ἀναρχία καὶ ἡ ἀναταραχὴ. Ἐντεῦθεν ἡ «κρείσσων πυρὸς» ἐπίπνοια τῶν κατωτέρων ἐνστίκτων, πὸν δρῶντα ἀχαλινώτως ἐκμηδενίζουν τοὺς ἠθικοὺς διαταγμοὺς ἐντὸς τῶν συνειδήσεων. Καὶ ἐμφανίζουν τὸ κοινωνικὸν σύνολον διατελοῦν εἰς πλήρη σύγχυσιν καὶ ἄλλοτε μὲν χειροκροτοῦν ἀποτρόπαιον φονέα· ἄλλοτε τὸν ἀνόμως καὶ ἐκθέσμως πλουτήσαντα· καὶ ἄλλοτε οἰονδήποτε Ἀρλεκίνον, ὁ ὁποῖος, στηριζόμενος εἰς ξύλινα ὑποστηρίγματα, κατορθώνει νὰ ὑψωθῇ ὑπὲρ τὸ κοινὸν μέτρον!

*

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι οἱ παγκόσμιοι πόλεμοι ὑπῆρξαν ἡ πηγὴ τοῦ ἀπροσμετρήτου αὐτοῦ ἠθικοῦ χάους. Μέσα εἰς τὰς τραγικὰς τοὺς συρράξεις συνεθλίβη ἡ πλαστικότητα καὶ ὁ ρυθμὸς τῆς παλαιᾶς ζωῆς. Μίσση θανάσιμα κατεσκίασαν ἐντὸς τῶν συνειδήσεων τὸ πάμφωτον ὄραμα τῆς Βασιλείας τοῦ

Θεοῦ, ἡ ὁποία δὲν γνωρίζει εἰμὴ σ χ έ σ ε ι ς ἀ γ ά π η ς. Καὶ μέσα ἀπὸ τὰ σκότη καὶ τὰ ἐρέβη, πὸν συνεσωρεύθησαν, ἀνεπήδησεν ὁ ἀντίθεος καὶ ὑλιστικὸς κομμουνισμὸς. Ὁ ὁποῖος μάχεται νὰ ἐναποθέσῃ τὴν πυρίνην σφραγῖδά του ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς Γῆς. Καὶ κοινωνικοποιῶν ὀλοσχερῶς τὸν ἄνθρωπον, ἀπορρίπτει τὸ πρόσωπον καὶ τὴν πορείαν του πρὸς τὴν αἰωνιότητα...

*

Εἰς τὴν χώραν μας δὲ—ὄλως ἐξαιρέτως—ἐξέσπασεν, ὡς ἄλλη θεία μάστιξ, ὁ μητραλοίας καὶ ἐπάρατος συμμοριτισμὸς, ὁ ὁποῖος μετέβαλε τὰ πάντα εἰς τέφραν καὶ σποδὸν καὶ συνεκλόνησε πρόοριζα τοὺς πατροπαραδότους θεσμούς μας, πὸν ὑπῆρξαν, ἀνὰ τοὺς αἰῶνας, τὸ καύχημα καὶ ἡ δύναμις τῆς Φυλῆς μας. Καὶ πρὸ παντός ἐπληξε, μὲ ἀβυσσαλέον μῖσος, τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν μας, ὡς φορέα τῆς Παραδόσεως καὶ ὡς τὴν κατ' ἐξοχὴν Ἐθνοποιὸν δύναμιν. Ἐγνώριζεν ἄριστα, ὅτι αὐτὴ ἀποτελεῖ τὴν ψυχὴν τοῦ Ἐθνους. Καὶ ἐπίστευεν, ὅτι πλήττων αὐτὴν θ' ἀπεστράγγιζε τοὺς ζωτικὸς χυμοὺς τοῦ αἰωνοβίου δένδρου τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὸ ὁποῖον οὕτω θ' ἀπεμαραίνετο καὶ θὰ ἀπενεκροῦτο.

*

Καὶ ὅμως τὴν Ἐκκλησίαν αὐτὴν, τὴν ὁποίαν τόσον ἐκεῖνος ἐμίσει καὶ μισεῖ, καὶ ἡ ὁποία ἄλλως τε ἀποτελεῖ πολὺ εὐδυνάτερον ἔννοιαν τοῦ Κράτους—διότι εἶναι καὶ πνευματικὴ καὶ μυστικὴ καὶ ἡ πλήρης χάριτος ψυχὴ τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ ἀπτή καὶ ψηλαφητὴ καὶ ἐμπειρικῶς δρῶσα ἐντὸς τῆς ζωῆς, τῆς ὁποίας τὴν πνευματοποίησιν καὶ τὴν θέωσιν ἀπεργάζεται—ἐπιμένουν νὰ τὴν ἀγνοοῦν ἀτυχῶς οἱ ἀρμόδιοι. Καὶ ὑποβάλλεται εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, εἴτε ὡς προστατευομένη, εἴτε ὡς καταπιεζομένη ὑπ' αὐτοῦ.

Προσφάτως μάλιστα ἐκυκλοφόρησε καὶ νέον πολιτικὸν πρόγραμμα, ἐπαγγελλόμενον τὴν Ἐθνικὴν ἀναδημιουργίαν καὶ τὴν Ἐθνικὴν ἀναγέννησιν, τὸ ὁποῖον περὶ πάντων ὁμιλεῖ. Καὶ μόνον διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν μας καὶ διὰ τὴν σημασίαν της ἐντὸς τοῦ Ἐθνους οὐδὲ λέξιν ἀναφέρει.

Πλάνη, πιστεύομεν, μεγάλη. Διότι ἡ ἄμυνα καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Πατρίδος, καὶ ἡ προάσπισις τῶν ὑψηλοτέρων πνευματικῶν καὶ πολιτιστικῶν ἀξιῶν, προϋποθέτουν β ο ὑ λ η σ ι ν φ ω τ ε ι ν ἦ ν καὶ χ ρ η σ τ ῆ ν, προσδιοριζομένην καὶ κατευθυνομένην ἀπὸ τὴν ἠ θ ι κ ῆ ν σ υ ν ε ἰ δ η σ ι ν, τὴν ὁποίαν ἀπεργάζεται ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ· ἡ «ἀποδίδουσα τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ»· καὶ προβάλλουσα εἰς τὰς συνειδήσεις ὡς ὑπογραμμὸν τὸν Σταυρὸν τοῦ Κυρίου, ὡς πορείαν πρὸς τὴν Ἀνάστασιν. Καὶ ἀπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ τῆς θυσίας, τὸ ὁποῖον δὲν ἔπαυσε ποτὲ κηρύττουσα καὶ πραγματοποιοῦσα ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας, ἐξεπορεύθη τὸ θαῦμα τῆς νέας Ἱστορικῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς.

ΘΕΟΛΟΓΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Ἐξεδόθη ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας
καὶ ἐτέθη εἰς κυκλοφορίαν τὸ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1961

(Συνταχθὲν ὑπὸ Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς)

Περιέχει: Πλὴν τῆς συντήθους ἡμερολογιακῆς ὕλης, τὴν τυπικὴν διάταξιν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν τοῦ ἑνιαυτοῦ καὶ ἀκριβῆ ἐκθεσιν τῆς διοργανώσεως καὶ τῆς δραστηριότητος τῶν τε Πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων καὶ τῶν λοιπῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, εἰδικώτερον δὲ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Σελίδες 368+α'-15')

Διατίθεται, μόνον χρυσοπανόδετον, ἀντὶ δραχ. 25.

Εἰς ὁμαδικὰς παραγγελίας παρέχεται ἔκπτωσης 10%.

ΤΟ ΕΛΑΙΟΝ

ΕΞ ΕΠΟΨΕΩΣ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΗΣ (*)

Ἡ «Ἀκολουθία τῆς τοῦ Ἁγίου Μύρου κατασκευῆς καὶ εὐλογίας».

Καίτοι ἐν ἀρχῇ τῆς πραγματείας ταύτης ἐδηλώθη, ὅτι ἐν συντομίᾳ δυνατῇ θὰ ἀναπτυχῶσι τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν τελετουργικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν ἐν γένει χρῆσιν τοῦ ἐλαίου ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, ὅμως ἐθεώρησα ὡς τελετουργικῶς σκόπιμον καὶ ἀπαραίτητον τὴν ἀναδημοσίευσιν τῆς «Ἀκολουθίας τῆς τοῦ Ἁγίου Μύρου κατασκευῆς καὶ εὐλογίας». Ἡ «Ἀκολουθία» αὕτη, ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς 15ης Μαρτίου 1960, ἐνεκρίθη ὑπ' Αὐτῆς καὶ ἐπεκυρώθη παρὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου τοῦ Α', εὐλόγησαντος κατὰ τὴν Μ. Ἑβδομάδα τοῦ ὡς ἄνω ἔτους Ἁγίου Μύρον, δευτέραν ταύτην φορὰν ἀπὸ τῆς Πατριαρχείας αὐτοῦ. Διὰ τὴν ἀναδημοσίευσιν τῆς «Ἀκολουθίας» ταύτης ἐζήτησα τὴν ἄδειαν καὶ εὐλογίαν τοῦ Παναγιωτάτου, ἥτις καὶ μοι παρεσχέθη διὰ Γράμματος τῆς Παναγιότητός Του, ἣν καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης εὐχαριστῶ. (Βλέπε «Ἀπόστολον Ἀνδρέαν» ΚΠόλεως, τῆς 7ης Σεπτεμβρίου 1960, ἀριθμ. φύλλου 478, σελ. 4). Ἡ «Ἀκολουθία» ἐξ 24 ἀποτελεστέων σελίδων, μετὰ μουσικοῦ παραρτήματος, ἐξεδόθη ἐν Ἰσταμπούλ ἐν ἔτει 1960, «ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τοπογραφείου» ὑπ' ἀριθμὸν ἐκδόσεως 75. Ἔχει δὲ ὡς ἀκολουθῶς:

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΟΥ

ΚΑΘΑΓΙΑΖΟΜΕΝΟΥ ΕΝ ΤΗ: ΜΕΓΑΛΗ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ:

ΤΗΝ Μ. ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Τῇ Κυριακῇ τῶν Βαίων

Περὶ τὸ τέλος τῆς Δοξολογίας, προσάγονται ὑπὸ Διακόνων τῷ Πατριάρχῃ, περιβληθέντι ἤδη Ἐπιτραχήλιον καὶ Ὠμοφόριον, καὶ ἴστανται ἔμπροσθεν τοῦ Θρόνου, ἐν ἡμικυκλίῳ, ὀδηγούμενοι ἐκ τοῦ Νάρθηκος ὑπὸ τοῦ Μ. Ἐκκλησιάρχου, ὁ Ἄρχων Μυρεψὸς καὶ οἱ συνεργήσοντες ἐν τῇ ἐψήσει τοῦ Ἁγίου Μύρου Εἰδικοί Κοσμήτορες, φέροντες λευκοὺς ποδήρεις χιτῶνας.

Οἱ Διάκονοι ἐκφωνοῦσι·

Κέλευσον! Κελεύσατε! Κέλευσον, Δέσποτα Ἁγιε, τοὺς νῦν προσφερομένους Σοι.

Ὁ Πατριάρχης, εὐλογῶν αὐτούς, λέγει·

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν.

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 425 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

Ὁ α' Διάκονος·

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὁ Πατριάρχης τὴν Εὐχὴν·

Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πιστὸς ἐν ἐπαγγελίᾳ καὶ ἀμεταμέλητος τοῖς χαρίσμασιν· ὁ καλέσας τοὺς δούλους Σου τούτους εἰς τὸ διακονῆσαι τῷ ἱερῷ ἔργῳ τῆς παρασκευῆς καὶ ἐψήσεως τοῦ Ἁγίου Μύρου, Αὐτός, συνεργὸς αὐτῶν γενόμενος, ἐνδυνάμωσον αὐτοὺς καὶ δὸς αὐτοῖς μετ' ἐπιμελείας καὶ συνέσεως ἐπιτελέσαι τὸ ἱερὸν ἔργον. Ἐλέει καὶ φιλανθρωπία τοῦ Μονογενοῦς Σου Υἱοῦ, τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' Οὗ εὐλογητὸς εἶ, σὺν τῷ Παναγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Πληρωθείσης τῆς Εὐχῆς, ὁ Πατριάρχης ἐπιτίθησιν τῷ Ἄρχοντι Μυρεψῷ τὸ λέντιον, ἀμα δὲ ἐπιδίδωσιν αὐτῷ τε καὶ τοῖς λοιποῖς τοὺς Σταυροὺς τῆς Διακονίας. Οἱ δὲ, ἀσπασάμενοι τὴν δεξιάν τοῦ Πατριάρχου, ἴστανται ἐναντι τοῦ Θρόνου ἄχρι τοῦ τέλους τῆς Θείας Λειτουργίας.

Τῇ Ἁγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Δευτέρᾳ

Τὸ πρῶτ, μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας τῶν Προηγουμένων Λειτουργίας, δύο Ἱερεῖς, ὁ Μ. Ἀρχιμανδρίτης καὶ ὁ Μ. Σύγκελλος, καὶ δύο Διάκονοι, ὁ Δευτερεύων καὶ ὁ Τριτεύων, ἐξέρχονται ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, οἱ Ἱερεῖς φέροντες Ἐπιτραχήλιον, οἱ δὲ Διάκονοι Ὠράρια καὶ κρατοῦντες δικηροτρύχηρα. Προσερχόμενοι τῷ Πατριάρχῃ, ἴστανται ἐκατέρωθεν Αὐτοῦ, ὁ δὲ Μ. Ἐκκλησιάρχης κομίζει τῷ Πατριάρχῃ Ἐπιτραχήλιον καὶ Ὠμοφόριον, δι' ὧν ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος περιβάλλει Αὐτόν, μεθ' ὃ προπορευομένων τῶν Π. Χορῶν καὶ τῶν Ἱερέων, ἐπομένου τοῦ Πατριάρχου καὶ ἀκολουθούντων τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων, ἐξέρχονται πάντες ἐκ τοῦ Ἱ. Ναοῦ καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸ ἡὑτρεπισμένον πρὸς παρασκευὴν καὶ ἐψῆσιν τοῦ Ἁγίου Μύρου περίπτερον, ψάλλοντες τὸ Ἀπολυτίκιον τοῦ Ἁγίου τοῦ Ναοῦ. Ἀκολουθῶς

Ὁ Δευτερεύων ἐκφωνεῖ·

Εὐλόγησον, Δέσποτα!

Ὁ Πατριάρχης·

Εὐλογητὸς ὁ Θεός... Βασιλεῦ Οὐράνιε· Παράκλητε, τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας, ὁ πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν, ὁ θησαυρὸς τῶν ἀγαθῶν καὶ ζωῆς χορηγός, ἔλθε καὶ σκήνωσον ἐν ἡμῖν καὶ καθάρισον ἡμᾶς ἀπὸ πάσης κηλίδος καὶ σῶσον, ἀγαθέ, τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ὁ Μ. Ἐκκλησιάρχης·

Τὸ Τρισάγιον.

Ἄγιος Πατριάρχης

Ὅτι Σοῦ ἔστιν....

Μεθ' ὃ οἱ Χοροὶ ψάλλουσι τὰ ἀκόλουθα τροπάρια·

Ἐδλογητὸς εἶ, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πανσόφους τοὺς ἀλιεῖς ἀναδείξας, καταπέμψας αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καὶ δι' αὐτῶν τὴν οἰκουμένην σαγηνεύσας, Φιλάνθρωπε, δόξα Σοι.

Δόξα α...

Ὡς τῶν Ἀποστόλων Πρωτόκλητος καὶ τοῦ Κορυφαίου ἀδελφοῦ, τῷ Δεσπότη τῶν ὄλων, Ἀνδρέα, ἰκέτευε, εἰρήνην τῇ οἰκουμένῃ δωρήσασθαι καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος.

Καὶ νῦν...

Τὴν ἐν προσβείαις ἀκοίμητον Θεοτόκον καὶ προστασίαις ἀμετάθετον ἐλπίδα, τάφος καὶ νέκρωσις οὐκ ἐκράτησεν· ὡς γὰρ ζωῆς Μητέρα πρὸς τὴν ζωὴν μετέστησεν, ὁ μήτραν οἰκήσας ἀειπάρθενον.

Ἄγιος Πατριάρχης

Τό, Κύριε εἰσάκουσον... καὶ ἄρχεται ἡ Ἀκολουθία τοῦ Μικροῦ Ἀγιασμοῦ. Πληρωθείσης δὲ ταύτης

Ἄγιος Δευτερεύων

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν

Ἄγιος Πατριάρχης τὴν Εὐχὴν·

Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Μονογενὲς Υἱὸν τοῦ Ἀνάρχου Πατρὸς, ὁ εἰπὼν διὰ τοῦ ἀχράντου Σου στόματος τό, χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν, πίστει καθαρᾷ προσδεχόμενος ἐξ ὅλης ψυχῆς μου καὶ ἐξ ὅλης καρδίας μου τὰ Θεῖα ρήματά Σου, προσπίπτω τῇ ἀμέτρω ἀγαθότητί Σου, δεόμενος, ἵνα βοηθήσῃς τῷ ἀναξίω δούλῳ Σου πληρῶσαι τὸ Θεῖον ἔργον, οὐ ἠροξάμεθα, εἰς τὸ Ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν.

Τῆς Εὐχῆς περατωθείσης, λαμβάνει ὁ Πατριάρχης ἀπὸ τοῦ ἡγιασμένου ὕδατος καὶ ἀγιάζει, βαντίζων τὰ τε δοχεῖα καὶ τὰ σκεῦη, τὰ πρὸς παρασκευὴν τοῦ Ἁγίου Μύρου ὠρισμένα, καὶ τὰ παρατεθέντα ἤδη ὑλικά.

Ἄγιος Τριτεύων

Δόξα Πατρὶ κλπ. Κύριε ἐλέησον (τρὶς). Δέσποτα Ἄγιε, ἐδλόγησον.

Ἄγιος Πατριάρχης τὴν Ἀπόλυσιν·

Δόξα Σοι, ὁ Θεὸς ἡμῶν, δόξα Σοι· Ὁ ἐν εἶδει πυρίνων γλωσσῶν οὐρανόθεν καταπέμψας τὸ Πανάγιον Πνεῦμα ἐπὶ τοὺς Ἁγίους Ἀδελφούς Μαθητὰς καὶ Ἀποστόλους, Χριστὸς ὁ Ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν...

Μετὰ τὴν Ἀπόλυσιν

Ἄγιος Δευτερεύων ἐκφωνεῖ·

Πρόσχωμεν.

Ἄγιος Πατριάρχης

Λαμβάνων τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ Ἀγιασμοῦ

δοχεῖον ἐλαίου, εὐλογῶν αὐτό, ἐγγέει σταυροειδῶς ἐντὸς τῶν λεβήτων, λέγων·

Εἰς τὸ Ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν.

Τὸ αὐτὸ ποιεῖ καὶ διὰ τὸ δοχεῖον τοῦ οἴνου.

Ἀκολούθως λαμβάνει τὸ κάνιστρον τῶν ἀρωμάτων καὶ τῶν ἀνθέων καὶ ρίπτει ἐξ αὐτῶν ἐντὸς τῶν λεβήτων, εὐλογῶν πρότερον αὐτὰ καὶ ἐπιλέγων ἐφ' ἐκάστῳ· Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· Ἀμήν, τοῦ Δευτερευόντος ἐκφωνοῦντος· Πρόσχωμεν.

Τούτων οὕτω συμπληρωθέντων, Πατριαρχικῇ κελεύσει καὶ εὐλογία, οἱ ἐπὶ τούτῳ τεταγμένοι Κοσμητορες ἐγγέουσιν εἰς τοὺς λέβητας ἔλαιον καὶ οἶνον, τὴν ἀπαιτουμένην ἐξ ἐκάστου εἶδους ποσότητα. Εἶτα·

Ἄγιος Πατριάρχης

Κρατῶν ἀνημμένην λαμπάδα, ἄπτει τὰ ὑφ' ἐκαστον λέβητα τεθειμένα τεμάχια παλαιῶν Ἁγίων Εἰκόνων μετὰ φρυγάνων μεμιγμένα.

Οὕτω περατωθείσης, σὺν Θεῷ, τῆς προπαρασκευῆς πάσης, πρῶτος ὁ Πατριάρχης ἀναγινώσκει κεφάλαιά τινα τοῦ ἱ. Εὐαγγελίου. Τὸ αὐτὸ ποιοῦσι καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς, φέροντες Ἐπιτραχήλιον καὶ Ὁμοφόριον, οἱ Ἱερεῖς Ἐπιτραχήλιον καὶ οἱ Διάκονοι Ὁράριον. Ἡ τάξις αὕτη τῶν ἀναγνωσμάτων ἐξακολουθεῖ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν τῆς Μ. Δευτέρας, Μ. Τρίτης καὶ Μ. Τετάρτης. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Ἄρχων Μυρεψὸς καὶ οἱ τεταγμένοι Κοσμητορες ἐξακολουθοῦσιν ἀναδεύοντες ἐν εὐλαβείᾳ καὶ προσοχῇ τὰ ἐν τοῖς λέβησιν ἔλαιον καὶ οἶνον μετὰ τῶν ἐμβληθέντων ἐν αὐτοῖς ἀνθέων καὶ ἀρωμάτων.

Τῇ Ἁγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Τρίτῃ

Καὶ κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἡμέραν, τελοῦνται ὅσα καὶ ἐν τῇ προηγούμενῃ, πλην τοῦ Ἀγιασμοῦ. Κατὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τοῦ ἱ. Ναοῦ ψάλλεται τὸ Ἀπολυτίκιον τοῦ Ἁγίου τοῦ Ναοῦ. Μετὰ δὲ τὴν εἰς τὸ περίπτερον ἀφίξιν, ὁ Πατριάρχης ποιεῖ Εὐλογητὸν κλπ. ὡς ἐν τῇ Ἀγ. καὶ Μεγ. Δευτέρᾳ. Μετὰ τὰ τροπάρια, εἰ θέλει ὁ Πατριάρχης, ψάλλεται ὁ Μικρὸς Παρακλητικὸς Κανὼν τῆς Θεοτόκου.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Παρακλήσεως καὶ τοῦ Μνημοσύνου τῶν εἰσενεγκόντων εἰς εἶδη, χρῆμα καὶ ἐργασίαν, ὁ Πατριάρχης ἐκφωνεῖ τὸ Ἐπάκουσον ἡμῶν καὶ ποιεῖ Ἀπόλυσιν. Ὁ ἐν εἶδει πυρίνων γλωσσῶν... Ἀκολούθως ἐμβάλλει ἐν τοῖς λέβησι καὶ τὸν ὑπολειπόμενον οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ τὰ ἀρώματα μετὰ τῶν ἀνθέων, καὶ ἄρχεται εἶτα ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἱ. Εὐαγγελίων, ὡς καὶ κατὰ τὴν προηγούμενην ἡμέραν.

Τῇ Ἁγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Τετάρτῃ

Τῆς παρασκευῆς καὶ ἐψήσεως τοῦ Μύρου συντελεσθείσης, τὴν πρώτην τῆς Μ. Τετάρτης, τὸ ὅλον τοῦ ἐν τοῖς λέβησιν ἐψημένου Μύρου ἐκκενοῦται ὑπὸ τῶν Κοσμητόρων ἐν τοῖς προητοιμασμένοις δοχείοις, ἀποσταχθὲν δὲ καὶ οὕτως ἐκαθαρισθὲν, τίθεται αὐθις ἐν τοῖς λέβησιν, οἵτινες πρότερον καθαίρονται ἐπι-

μελῶς, τῆς ὑποστάθμης φυλασσομένης χάριν τῶν εὐλαβῶν Χριστιανῶν.

Κατὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τοῦ Ναοῦ ψάλλεται τὸ Ἀπολυτίκιον τοῦ Ἁγίου τοῦ Ναοῦ. Μετὰ τὴν εἰς τὸ περὶ πτερον ἄφιξιν,

Ὁ Πατριάρχης·

Ποιεῖ Εὐλογητόν. Τὸ Βασιλεῦ Οὐράνιε...

Ὁ Μ. Ἐκκλησιάρχης·

Τὸ Τρισάγιον.

Ὁ Πατριάρχης·

Ὅτι Σοῦ ἐστὶν ἡ Βασιλεία...

Καὶ ψάλλονται ὑπὸ πάντων τὰ τροπάρια·

Εὐλογητὸς εἶ, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πανσόφους τοὺς ἄλιεῖς ἀναδείξας, καταπέμψας αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καὶ δι' αὐτῶν τὴν οἰκουμένην σαγηνεύσας, Φιλάνθρωπε, δόξα Σοι.

Δόξα...

Ὅτε καταβὰς τὰς γλώσσας συνέχεε, διεμέριζεν ἔθνη ὁ Ὑψιστος, Ὅτε τοῦ πυρὸς τὰς γλώσσας διένευμεν, εἰς ἐνότητα πάντας ἐκάλεσε· Καὶ συμφώνως δοξάζομεν τὸ Πανάγιον Πνεῦμα.

Καὶ νῦν...

Τὴν ἐν προσβείαις ἀκοίμητον Θεοτόκον καὶ προστασίαις ἀμετάθετον ἐλπίδα, τάφος καὶ νέκρωσις οὐκ ἐκράτησεν· ὡς γὰρ ζωῆς Μητέρα πρὸς τὴν ζωὴν μετέστησεν, ὁ μήτραν οἰκήσας ἀειπάθρονον.

Ὁ Δευτερεύων·

Πρόσχωμεν.

Ὁ Πατριάρχης τὴν Εὐχὴν·

Θεὲ προαιώνιε, Πάτερ Παντοκράτωρ, Υἱὲ Μονογενές, ἀπαύγασμα τοῦ Πατρὸς καὶ Πνεῦμα συναϊδίον, ἐκ Πατρὸς ἐκπορευόμενον καὶ ἐν Υἱῷ ἀναπανόμενον, τὸ τὰ πάντα τελειοῦν καὶ ἀγιάζον· Τρισυπόστατε Μονάς, φύσις ἀδιάρετ· εὐχαριστοῦμέν Σοι, διὲ κατηξίωσας ἡμᾶς τελειῶσαι τὸ ἱερὸν ἔργον τοῦτο, εἰς ἀγιασμόν τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν, προσβείαις τῆς Ὑπερενδόξου Θεοτόκου, τῶν ἁλίων Σου Λειτουργῶν, τῶν Ἁγίων Σου Μαθητῶν καὶ Ἀποστόλων καὶ πάντων Σου τῶν Ἁγίων, τῶν ἀπ' αἰῶνός Σοι εὐαρεστησάντων. Ἀμήν.

Εἶτα ὁ Πατριάρχης ἐγγέει τὰ εὐώδη ἔλαια, κατὰ τὴν τάξιν, μεθ' ἧ ποιεῖ τὴν αὐτὴν Ἀπόλυσιν καὶ ἀπέρχεται. Ἀκολουθεῖ δὲ ἡ ἀνάγνωσις τῶν Ἱ. Εὐαγγελίων, ἄχρι τῆς ὥρας τοῦ Ἱ. Εὐχελαιίου.

Τῇ Ἁγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Πέμπτῃ

Τῇ πρωτῇ, μετὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ὁρθρου ἐν τῷ Π. Παρεκκλησίῳ, ἐν ᾧ ἀπὸ τῆς προτεραίας μετενεχθέντα μένουσι τὰ δοχεῖα, ἐν οἷς ἐκενάθη τὸ Μύρον, προσέρχονται οἱ ὀρισθέντες Πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι καὶ λαμβάνουσι καιρὸν παρὰ τοῦ Πατριάρχου. Μεθ' ἧ ἀρχεται ἡ ἀμφίεσις τοῦ μὲν Πατριάρχου ἐν τῷ Π. Παρεκκλησίῳ, τῶν δὲ Ἁγίων Ἀρχιερέων

ἐν τῇ ἐπὶ τούτῳ Π. Αἰθούσῃ, τῶν Πατριαρχικῶν Χορῶν ψαλλόντων τὸ «Ἄνωθεν οἱ Προφήται».

Συμπληρωθεῖσης τῆς Ἱ. Ἀμφίεσεως, γίνεται ἐν λιτανείᾳ ἡ κάθοδος εἰς τὸν Π. Ναόν, ἠχούντων τῶν Κωδῶνων, κατὰ τὴν ἀκόλουθον τάξιν:

Προπορεύεται ὁ Τίμιος Σταυρὸς μετὰ τῶν Ἐξαπτερύγων.

Ἔπονται οἱ Πατριαρχικοὶ Χοροί, ψάλλοντες τὰ ἀκόλουθα Στιχηρά·

Ἦχος α'

Πάντα χορηγεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· βρούει προφητείας· ἱερέας τελειοῖ· ἀγραμμάτους σοφίαν ἐδίδαξεν· ἄλιεῖς θεολόγους ἀνέδειξεν· ὄλον συγκροτεῖ τὸν θεσμόν τῆς Ἐκκλησίας. Ὁμοούσιε καὶ ὁμόθρονε τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ, Παράκλητε, δόξα Σοι.

Ἦχος β'

Ἐν τοῖς Προφήταις ἀνήγγειλας ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας, καὶ ἐν Ἀποστόλοις ἔλαμψε, Σωτῆρ ἡμῶν, ἡ χάρις τοῦ Πνεύματός Σου. Σὺ εἶ Θεὸς πρῶτος, Σὺ καὶ μετὰ ταῦτα, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας Σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν.

Ἐν ταῖς ἀδελφαῖς Σου ὕμνήσω Σε, τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου, καὶ κλίνας γόνυ προσκυνήσω Σου τὴν ἀήττητον δύναμιν. Ἐν ἑσπέρα καὶ πρωτῇ καὶ μεσημβρία, καὶ ἐν παντὶ καιρῷ εὐλογήσω Σε, Κύριε.

Ἐν ταῖς ἀδελφαῖς Σου, Κύριε, οἱ πιστοί, τὸ γόνυ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ὑποκλίναντες, ἀνυμνοῦμέν Σε, τὸν Ἀναρχον Πατέρα καὶ τὸν Συνάναρχον Υἱόν, καὶ τὸ Συναϊδίον καὶ Πανάγιον Πνεῦμα, τὸ φωτίζον καὶ ἀγιάζον τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἀκολουθεῖ ὁ Μ. Πριμικήριος, φέρων τὸ διβάμβουλον.

Εἶτα δύο ἑξωτερικοὶ Διάκονοι, κρατοῦντες τὰ Διακονικά Ἐξαπτερύγα.

Εἰκοσιτέσσαρες Ἀρχιμανδρίται καὶ Ἱερομόναχοι, κρατοῦντες, ἔνθεν καὶ ἔνθεν, τὰ δώδεκα μεγάλα ἀργυρᾶ δοχεῖα.

Οἱ Ἀρχιδιάκονοι τῶν Ἱ. Μητροπόλεων Χαλκηδόνος, Δέρκιων καὶ Πριγκιποννήσων, κρατοῦντες θυμιατήρια καὶ δικηροτρίχηρα.

Οἱ Ἅγιοι Συνοδικοὶ Ἀρχιερεῖς, εἰς δύο στίχους, κρατοῦντες τὰ μικρὰ ἀργυρᾶ δοχεῖα. Ὁ α' καὶ ὁ β' τῇ τάξει Μητροπολίται, κρατοῦντες τὰ ἀλάβαστρα, περιέχοντα τὸ μὲν, προηγιασμένον Μύρον, τὸ δὲ, μήπω ἀγιασθέν Μύρον.

Ἐν δὲ τῷ βάθει τῆς ὄλης παρατάξεως, ἔρχεται ὁ Πατριάρχης, κρατῶν τὴν μικρὰν Μυροθήκην καὶ περιστοιχούμενος ὑπὸ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, τοῦ Ἀρχιγραμματέως καὶ τῶν τεσσάρων Πατριαρχικῶν Διακόνων, τῶν τελευταίων ἐν στολῇ καὶ κρατούντων δικηροτρίχηρα.

Τῆς Ἱ. Πομπῆς εἰσελθούσης εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Ναόν, οἱ μὲν Πρεσβύτεροι τιθέασιν τὰ μεγάλα ἀργυρᾶ δοχεῖα ἔξω τοῦ Ἱ. Βήματος, πρὸ τοῦ Εἰκονοστασίου, ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸ Ἱ. Βῆμα, οἱ δὲ Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, εἰσερχόμενοι εἰς τὸ Ἱ. Βῆμα μετὰ τοῦ Πατριάρχου, ἀποθέτουσι τὰ μικρὰ δοχεῖα ἐπὶ ἡντρεπισμένης τραπέζης ὀπισθεν τῆς Ἁγίας Τραπέζης, τῶν δύο ἀλαβάστρον τιθεμένων ἐπὶ τῆς Ἁγίας Προθέσεως, καὶ ἐξέρχονται πάντες εἰς τὸν Σωλέα, ὅπου οἱ μὲν Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς καταλαμβάνουσι τὰς οἰκειὰς αὐτῶν θέσεις, ὁ δὲ Πατριάρχης, εὐλογήσας τὸν λαόν, τῶν Ψαλτῶν ψαλλόντων τὸ «*Εἰς πολλὰ ἔτη*», ἀνέρχεται τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον καὶ μετὰ τὸ «*Εὐλογημένη ἡ Βασιλεία...*», ἀναγινώσκει τὸν «*Προσμιακόν*», καὶ ἄρχεται οὕτως:

Ἡ Θεία Λειτουργία

Ἐπιστάσης δὲ τῆς ὥρας τῆς Μεγάλης Εἰσόδου, οἱ Πρεσβύτεροι, αἶροντες τὰ πρὸ τοῦ Εἰκονοστασίου δοχεῖα, ἀνά δύο ἓν, ἔρχονται διὰ τοῦ Ἱ. Βήματος εἰς τὴν Β. Πύλην. Προηγούνται πρῶτον ὁ Τίμιος Σταυρός· εἶτα οἱ Λαμπαδοῦχοι· μεθ' ὃ δύο Διάκονοι θυμιῶντες. Ἔπονται· ὁ Μ. Ἀρχιμανδρίτης, βαστάζων τὸ ἀλάβαστρον τοῦ προηγιασμένου Μύρου· ὃ λαμβάνων ὁ Πατριάρχης ἀπὸ τῆς Προθέσεως δίδωσιν αὐτῷ, καὶ ὁ Μ. Σύγκελλος, ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Πατριάρχου λαμβάνων καὶ κρατῶν τὸ ἀλάβαστρον τοῦ μήπω ἁγιασθέντος Μύρου. Μετ' αὐτοὺς δύο Διάκονοι μετὰ τῶν Ἐξαπτερυγῶν αὐτῶν καὶ οἱ Ἱερεῖς, κρατοῦντες τὰ δοχεῖα, εἰς δύο στίχους. Ἔπονται δὲ μετ' αὐτοῦς, οἱ τὰ Τίμια Δῶρα κομίζοντες.

Ὅταν παραγένωνται πρὸ τῶν Ἁγίων Θυρῶν, ὁ Πατριάρχης προσκυνῶν λαμβάνει ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Μ. Ἀρχιμανδρίτου τὸ ἀλάβαστρον τοῦ ἡγιασμένου Μύρου, ὅπερ ἀσπασάμενος τίθησιν ἐπὶ τῆς Ἁγίας Τραπέζης, ἐκ δεξιῶν τοῦ Ἁγίου Ποτηρίου. Εἶτα λαβὼν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Μ. Συγκέλλου τὸ ἀλάβαστρον τοῦ Μύρου, τοῦ μήπω ἁγιασθέντος, καὶ εὐλογῶν αὐτό, λέγει· *Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν*, καὶ τίθησιν ἐπὶ τῆς Ἁγίας Τραπέζης, ἐξ ἀριστερῶν τοῦ Ἀγ. Δίσκου. Οἱ δὲ Ἱερεῖς εἰσάγουσιν ἐν τῷ Ἱ. Βήματι τὰ δοχεῖα, θέτοντες περίξ τῆς Ἁγίας Τραπέζης. Μεθ' ὃ γίνεται ἡ τῶν Τιμίων Δώρων ὑποδοχή.

Μετὰ δὲ τὸ εἰπεῖν τὸν Πατριάρχην «*Καὶ ἔσται τὰ ἔλεη τοῦ Μεγάλου Θεοῦ...*»

Ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος ἐκφωνεῖ·

Πρόσχωμεν.

Ὁ Πατριάρχης

Ἀνερχόμενος τὴν κρηπίδα τῆς Ἁγίας Τραπέζης, καὶ ἀποκαλύπτων πρῶτον τὸ πλῆρες Μύρου μήπω ἁγιασθέντος ἀλάβαστρον, εὐλογεῖ τρεῖς λέγων· *Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν.*

Οὕτως ἀποκαλύπτει καὶ εὐλογεῖ ὁμοίως καὶ τὰ λοιπὰ δοχεῖα, ἐν ᾧ χρόνῳ ψάλλουσιν οἱ Ἀρχιερεῖς τὸ,

Εὐλογητὸς εἶ, Χριστέ... τό, Ὅτε καταβάς... καὶ τό, Πάντα χορηγεῖ...

Μετὰ ταῦτα

Ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος ἐκφωνεῖ:

Πρόσχωμεν.

Ὁ Πατριάρχης

Σφραγίζει ἐκ δευτέρου τὰ δοχεῖα πάντα τρεῖς, ἐπιλέγων ἐπὶ πάντων· *Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς κ.λ.π. Ἀκολουθῶς, μεγάλη τῇ φωνῇ:*

Ὁ Δευτερεύων ἀπαγγέλλει τὸν

Στίχ. Ἰδοὺ δὴ τί καλόν, ἢ τί τερπνόν, ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφούς ἐπὶ τὸ αὐτό!

Ὁ Πατριάρχης ἐκφωνῶς:

Ἡ χάρις τοῦ Ἀνάχου Πατρὸς εἴη καθαγιάζουσα τόδε τὸ Ἅγιον Μύρον.

Εἶτα ὁ Τριτεύων τὸν

Στίχ. Ὡς μύρον ἐπὶ κεφαλῆς τὸ καταβαῖνον ἐπὶ πώγωνα, τὸν πώγωνα τοῦ Ἀαρῶν.

Ὁ Πατριάρχης ἐκφωνῶς:

Ἡ χάρις τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ εἴη μετὰ σου, Μύρον Ἅγιον.

Ὁ Δευτερεύων αὖθις τὸν

Στίχ. Τὸ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ὦαν τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ ὡς δρόσος Ἀερμών, ἢ καταβαίνουσα ἐπὶ τὰ ὄρη Σιών.

Ὁ Πατριάρχης ἐκφωνῶς:

Ἡ χάρις τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος εἴη μετὰ σου, Μύρον Ἅγιον. Εἶτα,

Ὁ Δευτερεύων

Πρόσχωμεν.

Ὁ Τριτεύων

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς

Κλίνοντες τὰ γόνατα, ἀναγινώσκουσι μυστικῶς τὴν ἀκόλουθον Εὐχὴν, τῶν ἐν τῷ Ἱ. Βήματι Ἱερέων καὶ Διακόνων ψαλλόντων τό· *Κύριε ἐλέησον.*

Ὁ Θεός, ὁ Μέγας καὶ Ὑψιστος, ὁ ὑπὸ πάσης τῆς κτίσεως προσκυνούμενος, ἢ τῆς σοφίας πηγὴ καὶ τῆς ἀγαθότητος ἄβυσσος, τὸ τῆς εὐσπλαγχνίας ἀπεριόριστον πέλαγος· Αὐτός, Φιλάνθρωπε Δέσποτα, ὁ τῶν αἰώνων καὶ θαυμασιῶν Θεός, Ὅν οὐδεὶς ἐνοῶν ἰσχύει καταλαβέσθαι· Επίβλεπον καὶ εἰσάκουσον ἡμῶν, τῶν δούλων Σου· Σὲ ἱκετεύομεν καὶ Σὲ παρακαλοῦμεν καὶ δεόμεθα· Κατάπεμψον τὸ Ἅγιόν Σου Πνεῦμα καὶ ἁγίασον τὸ Μύρον τοῦτο. Καὶ ποιήσον αὐτὸ μύρον ἀγαλλιᾶσεως Πνεύματος Ἁγίου, μύρον ἀναγεννήσεως, ἁγιασμοῦ χρίσμα, βασιλικὸν ἐνδύμα, θώρακα δυνάμεως, εἰς ἀποτροπὴν πάσης διαβολικῆς ἐνεργείας, σφραγίδα ἀνεπιβούλευτον, ἀγαλλίαμα καρδίας, εὐφροσύνην αἰώνιον. Ἴνα οἱ ἐκ τούτου χριόμενοι ἐκλάμ-

ποντες, ὡς οἱ φωστῆρες τοῦ οὐρανοῦ τῇ παιδρότητι, μὴ ἔχοντες σπῖλον, ἢ ρυτίδα, καταδεχθῶσιν εἰς τὰς αἰωνίους ἀναπαύσεις, καὶ δέξωνται τὸ βραβεῖον τῆς ἀνωθεν κλήσεως. Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπία τοῦ Μονογενοῦς Σου Υἱοῦ, μεθ' Ὁδ' εὐλογητὸς εἶ, σὺν τῷ Παναγίῳ καὶ Ἀγαθῷ καὶ Ζωοποιῷ Σου Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Μετὰ τὴν τῆς Εὐχῆς συμπλήρωσιν·

Ὁ Πατριάρχης

Εὐχήνη πᾶσι

Ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος

Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνωμεν

Ὁ Πατριάρχης

Ἐκ φώνως τὴν ἀκόλουθον Εὐχὴν, τῶν Ἀρχιερέων ψαλλόντων τό: Κύριε ἐλέησον.

Σοί, τῷ Θεῷ τῶν ὄλων καὶ Βασιλεῖ, τὸν ἀσθέντα τῆς καρδίας εὐχαριστοῦντες ἐκλίναμεν, ἀπ' ὧν, σὺν ἀξιόμοις ὄντας ἡμᾶς διακόνους γενέσθαι τοῦ Θεοῦ Σου τούτου Μυστηρίου κατηξιώσας, καὶ τὸν ἔλεον κηρύττομεν, ὃν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως ἐξέχεας. Σὺ γὰρ ὑπάρχεις προσκνητὸς καὶ δεδοξασμένος, καὶ Σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Μεθ' ὃ, σφραγίσας τρίς πάντα τὰ δοχεῖα καὶ τρίς εὐλογήσας τῇ δεξιᾷ καὶ λέγων ἐπὶ πάντων: Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς κ.τ.λ., καλύπτει ταῦτα καὶ εὐλογεῖ εἶτα τὸν Λαὸν διὰ τοῦ τρικηρίου. Καὶ ἐξακολουθεῖ ἢ Θ. Λειτουργία, τοῦ Διακόνου ἐκφωνοῦντος τό: Πάντων τῶν Ἁγίων μνημονεύσαντες...

Μετὰ τό: Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου... ἐν λιτανείᾳ, κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν τῆς καθόδου ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Παρεκκλησίου εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Ναόν, μεταφέρεται τὸ Ἅγιον Μύρον ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ εἰς τὸ Μυροφυλάκιον, τῶν Π. Χορῶν ψαλλόντων τὸν ΜΔ' Ψαλμὸν: Ἐξηρεύετο ἡ καρδία μου λόγον ἀγαθόν...

Τῆς Ἱ. Πομπῆς ἀφικουμένης εἰς τὸ Μυροφυλάκιον, ὁ Πατριάρχης ἐγγεῖαι πρῶτος ἐν τοῖς πίσθις τὸ ἐν τοῖς μικροῖς δοχείοις Ἅγιον Μύρον εἶτα δὲ οἱ Πρεσβύτεροι τὸ ἐν τοῖς μεγάλοις. Ἀκολουθῶς ὁ Πατριάρχης ἐξέρχεται τοῦ Μυροφυλακίου καὶ ποιεῖ τὴν Ἀπόλυσιν: «Ὁ ἐν εἶδει πυρίνων γλωσσῶν...».

Ἡ ὅλη δὲ Τελετὴ ἐπισφραγίζεται μετὰ τὸν Πολυχρονισμόν τοῦ Πατριάρχου.

Κατὰ παλαιὰν Τυπικὴν διάταξιν περὶ Ἁγίου Μύρου, γραφεῖσιν κατὰ τὴν ΙΖ ἑκατονταετηρίδα, εὑρισκομένην εἰς χειρόγραφον (ὑπ' ἀριθμ. 328) τῆς Συνοδικῆς ἐν Μόσχᾳ Βιβλιοθήκης, ἐπεξηγοῦσαν δὲ μέρη τινὰ τῆς παρά Βυζαντινοῖς,

τὰ εἶδη τῶν εὐωδῶν ὑλῶν τῆς ἐμψήσεως τοῦ Ἁγίου Μύρου, εἶναι τὰ ἑξῆς:

«Τὰ εἶδη εἰσὶ ταῦτα. Τῆς α' ἐμψήσεως· φύλλα λίτραν α', δαφνόφυλλα α', κόρος, ἦτοι κόστος λίτραν α', κάχρεον ἦτοι δεινδρολίβανον, ἦγουν ροσμανὴν λίτραν α', σάμψυχον ἦγουν μαϊουράναν λίτραν α', βαλσάμου φύλλα ὅσα τύχουν ἢ ἡδύοσμον καλὸν τὸ ἀρκοῦν· ξηρὰ ρόδα λίτραν μίαν, ἦγουν τριαντάφυλλα ξηρά.

Τῆς δευτέρας ἐμψήσεως εἰσὶ ταῦτα· σάλαθον ἦγουν σπαλάθου ὅσον τύχη, ἐλένιον λίτραν α', ἶρις λίτραν μισήν, ἀριστολόχην λίτραν μισήν, ξυλοκασσίαν, ἦγουν φλοῦδα μαύρη ἀπὸ τινα δένδρον, ὅπου θυμιάζουσι μετὰ ταύτην καὶ εὐωδιάζει, λίτραν μίαν καὶ μισήν, ναρδοστάχυν λίτραν μισήν, καρδάμμωμον λίτραν α', σχοίνου ἄνθος λίτραν α', ἐὰν οὐκ ἔστιν ἄνθος βάνεται καὶ ἀπὸ ξύλον καὶ φύλλα μερικόν, φύλλα Ἰνδικοῦ λίτραν μίαν καὶ μισήν, καρυόφυλλα, ἦτοι κόστου, λίτραν μίαν, καὶ ἀγιόξυλον ὅσον τύχη τὸ ἀρκοῦν.

Τῆς τρίτης ἐμψήσεως εἰσὶ ταῦτα·

Ξυροκαρυόφυλλα, ἦγουν γαρόφυλλα, λίτραν μίαν καὶ μισήν, μυροβάλανον ἦγουν μοσχοκάρυδον λίτραν μίαν καὶ μισήν, πέπερι ἄσπρο λίτραν α' καὶ μισήν, κινάμωμον ἦγουν κανέλλαν λίτρας γ', ἶριν κελτικὴν λίτραν α', μακροπέπεριν λίτραν α', ξηροτζίτζήβρον λίτραν μίαν καὶ μισήν, ἄσαρον λίτραν α', κύπεριν λίτρας β', ζουμπᾶν λίτραν μίαν, τάλαικα ὅσον εὐρεθῆ, καὶ ἄκορον λίτραν α'.

Τῆς τετάρτης ἐμψήσεως εἰσὶ ταῦτα.

λίβανον λίτρας β' καὶ μισήν, λάδανον λίτραν α' καὶ μισήν, μαστίχιον λίτραν α', πετίτην λίτραν μίαν, στύρακα λίτραν μίαν καὶ μισήν, σμύρναν ἦτοι μετσουβὴν καὶ μπουρπουτάραχον λίτρας δύο καὶ μισήν, ταρίτην ὅσον εὐρεθῆ βόχον λίτραν μισήν, κασσίαν λίτραν α' καὶ μισήν, κάλαμος εὐώδης μισήν λίτραν, μάκαιρος ἦγουν ἄνθος καρύου ἀρωματικοῦ μίαν λίτραν, ἄλόνη α' λίτραν καὶ μισήν, μιτζόκοκκα λίτραν μίαν καὶ μισήν, μέλι ἄσπρον λίτρας δέκα ἢ καὶ ἰε— εἰς τὸ τέλος τῆς ἐμψήσεως ξυλαλόνη μισήν λίτραν ἢ καὶ περισσότερο, ἐὰν εὐρίσκεται, βαλσαμέλαιον μισήν λίτραν ἢ καὶ περισσότερο, ἐὰν εὐρίσκεται, εἰ δὲ οὐκ ἔστι τόσον, ἕνα κάρτον ἢ μοσχοκαρυίδου λάδι, ὅσον τύχη, καὶ μόσχου ἀξάγια δέκα ἢ πλεῖον, ἢ ὅσον εὐρίσκεται τὸ κατὰ δύναμιν μετὰ χοινάνθης τὸ ἀρκοῦν, προαλλοιωθέντα ἦγουν μετὰ ροδόσταμα μερικόν ἀναλυμένα. Ἐμβάζει αὐτὰ εἰς τὸ τέλος τῆς ἐμψήσεως ὡς ὁ τύπος δηλοῖ.

Αὐτὰ τὰ εἶδη πάντα προετοιμάζονται καὶ συναθροίζονται πρότερον, καὶ τῇ Μεγάλῃ Μῆ (Τεσσαρακοστῇ) εὐτρεπίζονται. Τῇ δὲ, ζ' ἑβδομάδι, τῶν βαίων, κοπανίζονται, καὶ τῇ μεγάλῃ ἑβδομάδι, δευτέρα, τρίτη καὶ τετάρτη, ἐμψήνονται, ὡς ἀνωθεν δὲ καὶ δεδήλωται, μετὰ ἐλαίου μέτρα ζ' καὶ οἶνου καλοῦ καὶ εὐώδους μέτρα ζ' καὶ περισσότερο, ὡς ὁ μαῖστωρ ἐπικρίνει, τὸ δὲ χλιαρὸν ὕδωρ ὁ μαῖστωρ μετὰ διακρίσεως ἐμβάλλει. Χρῆ δὲ εἶδέναι ὅτι, ἐὰν βάλλῃ ἔλαιον περισσότερο, βάνει καὶ ἀπὸ τὰ

εἶδη πάντα περισσότερα· εἰ δὲ ὀλιγώτερον, καὶ ἀπὸ τὰ εἶδη ὀλιγώτερα, κατὰ τὸ ποσὸν καὶ ποιόν. Ὅμως καὶ τοῦτο χρή γινώσκειν, ὅτι ἂν καὶ δὲν εὐρίσκονται ἀπὸ ὅλα τὰ ἄνω εἰρημένα εἶδη, ἀπὸ τὰ εὐρίσκόμενα εἶδη βάνονται περισσότερον ἀπὸ τὸ καθ' ἓν, ὅπου εὐρίσκεται, μετὰ διακρίσεως, διὰ νὰ πληρῶσι τὰ ἐλλείποντα εἰς τὸ μέτρος καὶ σταθμόν, ὥστε νὰ γένη τὸ ἔργον καλὸν καὶ τέλειον»³⁶⁻³⁷.

Ὅχι ἦττον ὁμως, εἰς «Ἀκολουθίαν τοῦ Ἁγίου Μύρου» τετυπωμένην εἰς τὸ ἐν χρήσει σήμερον Εὐχολόγιον τὸ Μέγα (ἔκδοσις Βενετίας, ἐν ἔτει 1854, σελ. 153), «ἡ ὕλη τοῦ Μύρου ἔχει οὕτως: Εἰς ματαῖα Ἐλαίου ἰβ' καὶ Οἴνου ὄσα μέτρα ἱκανὰ εἰσι ἐπὶ τὸ βράζεσθαι μετὰ τοῦ Ἐλαίου, ὥστε εἶναι ὑποκάτω τοῦ Ἐλαίου τὸν Οἶνον πάντοτε, καὶ μὴ ἐκκαίεσθαι τὸ Ἐλαιον. Κόρου, λίτρας β'. Ευλοβαλσάμου, λίτρας γ'. Ἐχινάνθης, λίτρας β'. Πεπέρεως, λίτρας ε'. Σμόρνης, λίτρας δ'. Στύρακος, α'. Πεπέρεως μακροῦ, λίτρας β'. Ευλοκασσίας, λίτρας γ'. Φύλλου ἰνδικοῦ, λίτρας γ'. Καρποβαλσάμου, λίτρας β'. Κυπέρεως, λίτρας ε'. Μητζόκοκκα, λίτρας γ'. Κελτικοῦ λίτραν α'. Κασσίας μελαίνης, λίτρας β'. Καρυοφύλλων, λίτρας γ'. Καγχρέων, λίτρας β'. Κινναμώμου, λίτρας ε'. Ἀσσάρου, λίτρας β'. Μάκαρος, λίτραν α'. Τερεβύνθης, λίτρας ε'. Πετίτου, λίτρας ε'. Μυροβαλάνου, λίτρας β'. Σαμψόχου, λίτραν α'. Λαδάνου, λίτρας ε'. Λιβάνου, λίτρας ε'. Στάχου, λίτραν α'. Τζιντζιβέρεως, λίτρας δ'. Ζουτωμπᾶ, λίτρας β'. Βοτάνης ξενονικῆς ταύτης ἀκέρου, λίτρας β'. Ἐλενίου, λίτρας β'. Ἀριστολοχίας, λίτραν α'. Ἰρεως, λίτραν α'. Βόχου, λίτραν α'. Ευλαλόης, λίτραν α'. Βαλσαμελαίου, ὄσον δίδωσιν ἡ εὐπορία ἐν ᾧ καὶ Μόσχου ἐξάγια β'».

Διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ Ἁγίου Μύρου, συγκροτεῖται εἰδικὴ ἐπιτροπὴ, ἔργον ἔχουσα τὴν προμήθειαν τῶν ἀπαραιτήτων ὑλῶν καὶ τὴν προετοιμασίαν τῆς προαναφερθείσης λαμπρῆς Τελετῆς. Τὸ μέγεθος ἐξ ἄλλου τῆς ποσότητος τοῦ κατασκευαζομένου Ἁγίου Μύρου καὶ τὸ πολυδάπανον τῶν χρησιμοποιουμένων εὐωδῶν εἰδῶν, συνετέλεσαν ὥστε, προκειμένης τῆς κατασκευῆς καὶ εὐλογίας Ἁγίου Μύρου, νὰ ζητῆ ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία τὴν συνεισφορὰν χρημάτων ἢ καὶ εὐωδῶν ὑλῶν παρὰ τῶν Χριστιανῶν αὐτῆς, ὡς καὶ παρὰ τῶν πληρωμάτων τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν τῶν λαμβανουσῶν παρ' αὐτῆς τὸ Ἅγιον Μύρον. Ἄλλοτε καὶ αἱ παραδουνάβιοι ἡγεμονίαι συνεισέφερον σημαντικὰ ποσὰ χρημάτων διὰ τὸν ἱερὸν σκοπὸν τῆς κατασκευῆς καὶ εὐλογίας τοῦ Ἁγίου Μύρου. Εἰδικώτερον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος δέον νὰ σημειωθῆ, ὅτι ὁσάκις ἐξητήθη ἡ συμβολὴ αὐτῆς παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διὰ τὴν κατασκευὴν Ἁγίου Μύρου, συνεισέφερε τὴν συνδρομὴν αὐτῆς, ζητηθεῖσαν παρὰ τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος δι' Ἐγκυκλίον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου³⁸.

36-37. Μανουὴλ Ι. Γεδεών, Περὶ Ἁγίου Μύρου γνώσεις χρήσιμοι τοῖς πιστοῖς, Κωνσταντινούπολις 1912, σελ. 100-102.

38. Μανουὴλ Ι. Γεδεών, ἐνθα ἂν. σελ. 50-57.

Ἴσως δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον νὰ ὑπογραμμισθῆ ἐνταῦθα, ὅτι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐνθα κατασκευάζεται τὸ Ἅγιον Μύρον, ζητοῦνται δι' ἔγκυκλίου τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας παρὰ τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν πέριξ ἐπαρχιῶν τοῦ θρόνου πεπαλαιωμένοι εἰκόνες, αἵτινες χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν ἀφήν καὶ συντήρησιν τῆς πυρᾶς τῆς καιομένης κάτωθι τῶν λεβήτων ἐψήσεως τοῦ Ἁγίου Μύρου, ὡς σημειοῦται καὶ εἰς τὴν ὡς ἄνω «Ἀκολουθίαν τῆς τοῦ Ἁγίου Μύρου κατασκευῆς καὶ εὐλογίας».

Τὰ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἁγίου Μύρου ἀναγόμενα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναπτυχθῶσιν ἐνταῦθα. Ὅχι ἦττον ὁμως, μετὰ τῶν ἀξιωματηνεύτων τυγχάνει ἡ πληροφορία τοῦ Ἐπισκόπου Καμπανίας Θεοφίλου, κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς πολλὰ Μοναστήρια, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ (ΙΗ' ἑκατονταετηρίδα), ὑπῆρχε «κακόμυρον», ὅπως τὸ χαρακτηρίζει ὁ εὐλαβῆς ἐπίσκοπος, τὸ ὁποῖον οἱ μοναχοὶ ἔδιδον εἰς ἄνδρας καὶ γυναῖκας, οἱ ὅποιοι ἐνήστευον πολλὰς πρὸ τῆς μεταλήψεως αὐτοῦ ἡμέρας, καὶ τὸ ἐθεώρουν ὡς ἀνώτερον τῆς θείας Κοινωνίας! Ἐλεγον δὲ ὅτι τὸ «κακόμυρον» τοῦτο προήρχετο ἀπὸ τὸν Μυροβλήτην Ἅγιον Δημήτριον, ἀλλὰ ὁ Καμπανίας Θεόφιλος, ἀνήκων ὡς Ἐπίσκοπος εἰς τὸν Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης, σφόδρα ἐπιτίθεται κατὰ τῆς φήμης ταύτης τῆς προελεύσεως τοῦ «κακομύρου» καὶ ἀναφέρει ταῦτα, μετὰ τῶν ἄλλων, εἰς τὸ «περὶ τοῦ κακομύρου» κεφάλαιον τοῦ ἀξιοσπουδαίου βιβλίου του «Ταμεῖον Ὁρθοδοξίας». «Λοιπὸν— παρατηρεῖ—δὲν εἶναι τοῦ μυροχεύμενος Ἁγίου Δημητρίου, ἀλλ' οὔτε ἄλλου τινὸς Ἁγίου εἶναι. Καὶ τοὺς ἰδίους καλογήρους ἐρωτᾷς, τί μύρον εἶναι αὐτὸ ὅπου μοιράζετε; Οὔτε αὐτοὶ ἐξεύρουσιν, οὔτε λέγουσι. Μόνον πῶς μύρον εἶναι, καὶ ἀπὸ τὰ κουτία τους ποτὲ δὲν σώνεται, καὶ ὁμοιάζει ὡσὰν τὴν λούνην τῶν ποταμῶν. Λοιπὸν ἂν ξηρανθοῦν οἱ ποταμοὶ θέλει σωθῆ καὶ τὸ ἀένναον αὐτὸ κακόμυρον, ἂν δὲν ἐξοστρακισθῆ μὲ σφοδρότατα ἐπιτίμια τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἐπειδὴ ἡ πλάνη αὕτη κέρδος φέρει, ἐν ὀλίγοις χρόνοις πολὺ διεδόθη»³⁹.

(Συνεχίζεται) † Ὁ Θαυμακοῦ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Αἱ συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι, ἐκδοθεῖσαι ἐπιμελείᾳ Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θεμελεῆ (νῦν Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ), τόμος Α', (1901-1933), Ἀθήναι 1955, σελ. 490 καὶ τόμος Β', (1934-1956), σελ. 205, 214, 565.

39. Ἐπισκόπου Καμπανίας Θεοφίλου, τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, Ταμεῖον Ὁρθοδοξίας κ.λ.π. Ἐνετίσιν, 1788, σελ. 29-31.

Ο ΙΕΡΟΚΗΡΥΞ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ ΚΑΙ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΕΝ ΙΝΔΙΑΙΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΣΙΦΝΙΟΣ*

Κέντρον τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ ἐξορμήσεων ὑπῆρξεν ἡ πόλις τῆς Δάκκας, ἧτις ὁμως ἐστερεῖτο ναοῦ. Ἐντεῦθεν εἰς τοῦτο ἀπέβλεπεν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐντὸς μικροῦ ἐπέτυχεν νὰ οἰκοδομηθῇ αὐτόθι «Εὐκτήριος Οἶκος», ἐν τῷ ὁποίῳ, τὸ πρῶτον, ἱερούργησε τῇ 3 Νοεμβρίου 1812, πλήρης χαρᾶς καὶ συγκινήσεως βαθυτάτης. Τὰ συναισθήματα ταῦτα καταφαίνονται εἰς τὴν κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἀπαγγελθεῖσαν εὐχαριστήριον ὁμιλίαν του, παρουσίᾳ πάντως τῶν βαθύτατα ἐπίσης συγκεκινημένων χριστιανῶν του. «Εὐλογεῖτε τὸν Θεὸν—εἶπε μεταξύ ἄλλων—ὅπου δι' ἄπειρον ἔλεος ἠυδόκησεν εἰς τὰς ἡμῶν ἡμέρας, νὰ ἴδῃτε ἀνεπίστως, τοῦτον τὸν ἀπλοῦν οἶκον, οἶκον θείας προσευχῆς, καὶ ἐν αὐτῷ τελειούμενα τὰ Μυστήρια· εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ οὕτως εὐδοκήσας γενέσθαι. Ὡ! τίς νὰ ἰδῇ, καὶ νὰ μὴ χαρῆ; τίς νὰ ἀκούσῃ, καὶ νὰ μὴ θαυμάσῃ; καὶ τίς θαυμάζων οὐ δοξάζει τὸν Θεόν; Ἐγὼ ὅπου σήμερον ἐμβῆκα ἀναξίως μέσα εἰς τοῦτο τὸ νέον θυσιαστήριον, διὰ νὰ θυσιάσω ἀναξίαις χερσὶ τὸν οὐράνιον μόσχον, καὶ νὰ προσφέρω ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτημάτων καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων τὰς ἀναιμάκτους θυσίας, ὅλος χαρὰ δοξάζω τὸν Θεόν, τὸν ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν. Ὑμεῖς ὁ λαὸς μου, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἄλλοι μὲν ὅλως ἀγνοοῦσι τὸ μυστήριον τῆς θείας Λειτουργίας, ἄλλοι δὲ πρὸ 25 ἢ καὶ πλέον ἔτη δὲν εἶδον, καὶ τοῦτοι καὶ ἐκείνοι ὅλοι χαίροντες δοξάσατε τὸν Θεόν, ὅπου τοιοῦτον ἀγαθοῦ σὺς ἠξίωσε· βέβαια ἂν εἶχον αἴσθησιν καὶ τὰ σώματα τῶν νεκρῶν ὅπου κλείονται μέσα εἰς τοὺς τάφους, ἤθελε δώσω τὴν εἰδησιν καὶ εἰς αὐτὰ νὰ συγχαροῦν μὲ ἡμᾶς τοὺς ζῶντας· μὰ ἂν τὰ σώματα δὲν αἰσθάνωνται, τάχα δὲν αἰσθάνονται οἱ ἀθάναται ψυχαὶς τῶν ἀποθανόντων σωμάτων; ποῖος ἀμφιβάλλει; αὐταὶ λοιπὸν ὡς αἰσθητικαὶ θέλουσιν χαροῦν, καὶ χαρὰν μεγάλην, ἐπειδὴ ἀπ' οὗ μετὰ τοσοῦτον χρόνον ἀπαξ ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τὸν κόσμον, δὲν ἠξιώθησαν τοιαύτης θυσίας ὑπὲρ ἀφέσεως ἀμαρτιῶν αὐτῶν;... Καὶ λοιπὸν τί ἀνταποδώσωμεν τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν; Τί ἄλλο παρά παντοτεινὴν δοξολογίαν καὶ διηνεκὴ εὐχαριστίαν ἐν τε ταῖς ἑορταῖς καὶ ταῖς κυριακαῖς, μέσα εἰς τοῦτον τὸν διορισθέντα οἶκον τὸν ἱερόν; Μακάριοι λοιπὸν ὑμεῖς ὅπου ἠξιώθητε εἰς τὰς ἡμέρας σας νὰ ἰδῆτε ἐκεῖνο, ὅπου πολλοὶ πρὸ ἡμῶν ἐπεθύμησαν καὶ δὲν τὸ ἠξιώθησαν. Μακάριοι ὅσοι ἐγένοντο συνεργοὶ καὶ φροντισταὶ διὰ τοῦτο τὸ θεῖον ἔργον. Μακάριος καὶ σὺ μακαριστὰ χατζῆ Ἀλέξιε· μακάριον σὲ ὀνομάζω ὅχι διότι ἐστάθης εἰς τοῦτον τὸν τόπον μὲ ὑπόληψιν καὶ τιμὴν καὶ πλοῦτον, ἀλλ' ὅτι ἐστάθης καὶ παρακινήτης εἰς τὸ νὰ οἰκοδομηθῇ ναὸς Θεοῦ, ἐκκλησία Θεοῦ, αἰώνιον σου τὸ μνημόσυνον, ἀνεξάλειπτος ἢ ἐνθύμησις σου...»²³.

Ἐν Δάκκᾳ ὡσαύτως ἱδρυσεν καὶ Σχολεῖον, ἔνθα ἐδίδασκεν ἐπαινετῶς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα²⁴.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 429 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

23) Τανταλίδου, αὐτόθι, σελ. 63,64,65.

24) Ζησίου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 59.

Περὶ τῆς ἐν γένει δράσεως τοῦ Γρηγορίου γράφει χαρακτηριστικῶς τὰ ἀκόλουθα ὁ τὰ κατ' αὐτὸν γράφας ἱστορικός· «Πενταετίαν διατρίψας ἐν Ἰνδία, εὐκτήριον τε οἶκον ἐν Δάκκᾳ δειμάμενος, συνήλιζεν εἰς αὐτὸν πᾶν τὸ ὁμογενὲς καὶ ὀρθόδοξον, ἱεουργὸς τε ὢν ὁ αὐτὸς καὶ ἱεροκήρυξ καὶ κατηχητὴς καὶ διδάσκαλος καὶ πνευματικὸς πατήρ, ἐφιστάμενος αὐτοῖς εὐκαίρως ἀκαίρως, ἐν Ἐκκλησίᾳ, ἐν οἴκοις, ἐν πόλεσι, διδάσκων, παρακαλῶν νοουθετῶν, ἐλέγχων, ἐπιτιμῶν, πάντα ποιῶν καὶ λέγων ἐφ' ᾧ τοὺς πάντας κερδάνη Χριστῷ, καὶ ἐπὶ τῆς πέτρας τῆς εὐσεβείας στηρίξῃ, καὶ τὸ πάτριον ἐπιρρῶση φρόνημα, καὶ αὐτὴν δὲ τὴν γλῶσσαν ἀσινῆ τε καὶ ἀκμαίαν διατηρήσῃ. Ταῦτα δὲ ποιήσας καὶ τὴν ἐν Ἰνδία Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἀραρότως τὸ ἐφ' ἑαυτὸν παγιώσας καὶ τὸ γένος τιμήσας, καὶ τὸν ἱερόν ἡμῶν κληρὸν αἰδέσιμον καταστήσας τοῖς ἔθνεσιν ἀπήρην ἐκείθεν, ἀγαπητὸς μὲν τοῖς πᾶσι γενόμενος, περισπούδαστος δὲ τοῖς ἔλλογιμωτάτοις, καὶ μάλιστα τῷ σοφῷ Γαλανῷ, τίμιος δὲ τοῖς κρατοῦσι, σεβάσμιος δὲ καὶ αὐτῷ τῶν Ἀγγλων ἐπισκόπῳ, παρ' οὗ καὶ βακτηρίαν, φιλίας ὑπόμνημα, εἴληφε, καὶ συστατικὰς πρὸς τινὰς τῶν ἐπισημοτάτων ἐν τε Αἰγύπτῳ καὶ ἐν ΚΠόλει»²⁵.

Ἐκ τῆς μακρᾶς ἐκείνης χώρας ὁ Γρηγόριος ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, τῇ 20 Ὀκτωβρίου 1818. Παραστάς δὲ τῷ γνωρίῳ αὐτῷ Οἰκουμένικῷ Πατριάρχῃ Κυρίλλῳ τῷ Στ'²⁶, ἐξέθηκε αὐτῷ τὰ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ ἐν Ἰνδίαίς καὶ τὴν κατ' ὅλου κατάστασιν τῶν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐκείνῃ Ὀρθοδόξων, οἵτινες διεβίβαζον τὴν ἐπιθυμίαν, ὅπως ἢ τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησία, χάριν τῶν πνευματικῶν αὐτῶν συμφερόντων, μεριμνήσῃ διὰ τὴν ἀποστολὴν εἰς αὐτοὺς Ἐπισκόπου.

Ὁ Πατριάρχης ἠδέως ἤκουσε τὸν διαπρεπῆ Κληρικόν, ἐδέχθη τὴν πρότασιν τῶν ἐν Ἰνδίαίς Χριστιανῶν. Καὶ μετὰ ὄριμον σκέψιν ἀπεφάσισε τὸν Γρηγόριον νὰ προχειρίσῃ εἰς Ἐπίσκοπον, τὸν ὁποῖον καὶ νὰ ἀποστείλῃ μεθ' ἑτέρων κληρικῶν πρὸς συνέχισιν τῆς λίαν γονίμου αὐτοῦ δράσεως, ἐξ ὑψηλοτέρας σκοπιᾶς. Πλὴν ὁμως ἐπισυμβάσης ἀπροσδοκίτως τῆς ἐκπτώσεως Κυρίλλου τοῦ Στ', παρέμεινεν ἐν ἐκκρεμότητι τὸ ζήτημα.

25) Τανταλίδου, ἐν' ἄνωτ., σελ. 15'.

26) Ἐγενήθη ἐν Ἀδριανουπόλει, τῷ 1775. Προστατευθεὶς ὑπὸ τοῦ αὐτόθι ἀρχιερατεῦοντος Καλλινίκου, χειροτονήθη Διάκονος καὶ κατέστη ἰδιαίτερος αὐτοῦ γραμματεὺς, μετὰ δὲ τὴν ἀνάρρησιν ἐκείνου εἰς τὸν θρόνον τῆς Κων/πόλεως, διορίσθη Ἀρχιδιάκονος τῶν Πατριαρχείων. Διακρινόμενος ἐπὶ παιδείᾳ, συνέγραψε πλείστας ἐκκλησιαστικὰς μελέτας. Ἀργότερον ἐγένετο Μητροπολίτης Ἰκονίου, ἐξ οὗ μετετέθη εἰς τὴν Ἀδριανουπόλιν, καὶ τῷ 1813 ἐγένετο Οἰκουμένικος Πατριάρχης. Ἐπὶ ἑπταετίαν θεαρότως ἐποίεμανε τὸν θρόνον τοῦ Ἀπ. Ἀνδρέου, εἶτα ἐξηναγκάσθη εἰς παραίτησιν, τῷ 1819, καὶ ἔκτοτε ἐφυσύχαζεν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πατρίδα, ἔνθα, μετὰ τὸν ἀπαγχονισμόν Γρηγορίου τοῦ Ε', κατὰ τὴν κήρυξιν τῆς Ἐθνικῆς Ἐπαναστάσεως, συνελήφθη καὶ οὗτος ὑπὸ τῶν ἀγροίκων τούρκων, ἐν Ἀδριανουπόλει, ἐσύρθη εἰς τὴν Μητρόπολιν, εἰς τὴν θύραν τῆς ὁποίας καὶ ἀπηγχονίσθη φρικτῶς. (Βλ. Βοβολίνη Κ., Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς Ἐλευθερίας, Ἀθῆναι 1952, σελ. 119. Μαθᾶ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 166).

Εἶναι δὲ ἄγνωστον ἂν ἐστάλη μετέπειτα καὶ ἄπλους Ἱερεὺς εἰς Ἰνδίας.

Ὅπως ποτ' ἂν ἦ ὁ ἡμέτερος μεγαλοπράγμων Κληρικός, ἄγνωστος τυγχάνων εἰς τόν, διὰ τρίτην φοράν, ἀνεθρόντα τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον, Γρηγόριον τὸν Ε', ἐφυσύχαζεν ἄχρι καιροῦ παρὰ τοῖς ἐν Ταταούλοις συγγενεῦσιν αὐτοῦ. Ἀκολουθῶς ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ πατρίδα Σίφνον, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἀφῆκε, χάριν τῶν περὶ τὰ γράμματα ἐνασχολουμένων συμπολιτῶν του, τὰ πλείστα τῶν βιβλίων του, ἐν οἷς καὶ πλείστα χειρόγραφα αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἐπιστρέψας καὶ αὐθις εἰς τὴν βασιλεύουσαν, διωρίσθη ἱερατικῶς προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐν τῇ λεγομένῃ κώμῃ τῶν Βαφέων (Βογιατζίκιοι), ἐνθα συνέστησε, τὸ πρῶτον οὔτος, ἑλληνικὴν σχολήν, ἐν ἣ ἐπὶ τριετίαν ἐδίδασκε καὶ ἀνέδειξε πολλοὺς καὶ καλοὺς μαθητάς.

Ἐκεῖθεν, τῷ 1823, μετεκλήθη εἰς τὸν ἐν Σταυροδρομίῳ τῆς Κων/πόλεως Ἱ. Ναὸν τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, ἐνθα «ἐπιφανέστερος ἀναδειχθεὶς ἑαυτοῦ καὶ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ δαψιλέστερον καὶ πολυπληθεστέρω ἀκροατηρίῳ ἐπὶ δυσὶν ἔτεσιν ἐπαντλήσας, καὶ βίου ἐπιδειξάμενος ἀκρίβειαν καὶ σεμνότητα, τὸ πέμπτον πρὸς τὸ πεντηκοστῶ τῆς ἡλικίας ἔτος ἤδη παρηλλαγῶς, ἀπῆλθε τῶν τῆδε τῶ ἄωκε', Νοεμβρίου ἰβ', λοιμοῦ γενόμενος πάρεργον ὁ ἀοίδιμος»²⁷ καὶ ἐτάφη πρὸ τοῦ νάρθηκος τοῦ ἐν ᾧ προΐστατο Ἱ. Ναοῦ. Ὁ Γεδεὼν γράφει περὶ αὐτοῦ, ὅτι ὑπῆρξεν ὁ ἐπὶ «τῶν δεινῶν» κηρύττων ἐν ΚΠόλει, ὅπου καὶ ἐσπούδασε. Πλὴν ἀναγράφει, οὐχὶ ὀρθῶς, ὅτι κατ' Ὀκτώβριον μῆνα ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον, ἀντὶ τοῦ Νοεμβρίου²⁸.

«Ἐν τῇ «Ἰνδικῇ Ἀλληλογραφίᾳ», τῇ ἐκδοθείσῃ «ἐπὶ τῶ διανεμηθῆναι δωρεὰν» μερίμνη καὶ ἐπιστοσίᾳ τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς Ἡλία Τανταλίδου καὶ δαπάνῃ τοῦ Μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως Χρυσάνθου, φίλου ἐπιστηθίου καὶ συλλειτουργοῦ τοῦ Γρηγορίου ἐν τῶ ἐν τῶ Σταυροδρομίῳ Ἱ. Ν. τῶν Εἰσοδίων, διεσώθησαν 32 ἐπιστολαὶ τοῦ Γρηγορίου πρὸς διαφόρους προσωπικότητας ἀπευθυνόμεναι καὶ 16 λόγοι καὶ ἐπιφωνήματα αὐτοῦ, ἐκ τῶν ὁποίων ἑπτὰ εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ²⁹, εἰς εἰς τὰ Θεοφάνεια³⁰, δύο εἰς τὴν Μ. Παρασκευῆν³¹, εἰς εἰς τὴν τριήμερον Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου³² κ.ἄ.

Εἰς τὸν Γρηγόριον τὸν Σίφνιον, πλὴν τοῦ Τανταλίδου, ἀφιέρωσαν ἐπιγράμματα ὁ Α. Χαρίλαος καὶ ὁ

27) Βιτάλη Φιλαρέτου, Ἀρχιμ., Ὁ Σίφνιος Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Ἱερόθεος ὁ Β', Σταφυλοπάτης, Ἀθήναι 1956, σελ. 9. Τανταλίδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. ιζ'.

28) Γεδεὼν Μ., Μνεία τῶν πρὸ ἔμοῦ (1800-1863-1913) ἐν Ἀθήναις 1934, σελ. 140.

29) Τανταλίδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ., 66-70, 71-78, 88-95.

30) Αὐτόθι, σελ. 70-71.

31) Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 85-88, 98-99.

32) Αὐτόθι, σελ. 95-98. Σάθα, ἐνθ' ἄνωτ.

συμπολίτης αὐτοῦ Λεάνδρος Ἀρβανιτάκης³³, ὅστις διέλαβε τ' ἀκόλουθα:

«Ἐλλάδος ἐκ γαίης Σίφνου ἀπὸ παιπαλοέσσης,
Ἄγλαδὸν ὡς ἔρνος βλάστηεν ὁ Γρηγόριος.
Ἱερεὺς δ' ἀθανάτοιο Θεοῦ γεγαῶς, ἐκέκαστο
Παντοῖαις ἀρεταῖς, ἡδ' ἱερῇ σοφίῃ.
Πολλὰ ἔης ἀποτῆλε πάτρης ὄδ' ἔοργε πάθεν τε,
Ψυχῆς οὐκ ἀλέγων εἵνεκεν ἀτρεκίης.
Ἄστου τὸ Βύζαντος, τηλοῦρον τ' αὐτὸν πῆδον Ἰνδῶν
Γρηγορίου οἶδε κυδαλίμους καμάτους.
Ἔστ' ἐπ' ἐκεῖνα γὰρ ἦλθ' ἔρατεινῆς ἐπὶ πείρατα γαίης,
Χριστὸν κηρύσσων, εὐσεβίης προμαχῆν,
Παῦρα δὲ γράψας κάλλιφ' ἄκεν συναπέφθιτο πάμπαν,
Εἰ μὴ νῦν γε φῶως δ' ἤγαγε Τανταλίδης³⁴».

† Ἀρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ Α. ΒΙΤΑΛΗΣ
Ἱεροκέρυξ Νικοπόλεως

33) Οὗτος ὑπῆρξε Διδάσκαλος τοῦ Γένους κατὰ τὸν παρεθρόντα αἰῶνα. Ἐν Σίφνῳ γεννηθεὶς, τῷ 1823, ἐσπούδασεν εἰς τὴν Σύρον καὶ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, προστατευθεὶς τὰ μέγιστα ὑπὸ τοῦ μεγάλου Κληρικοῦ Κωνσταντίνου Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων. Ἐδίδασκεν ἀκολουθῶς τὰ ἑλληνικά γράμματα καὶ τὴν λατινικὴν ἐφ' ὅρου ζωῆς καὶ μέχρι βαθυτάτου αὐτοῦ γήρατος ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Τ. Σταυροῦ, ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ ὡσαύτως Σχολῇ, ἐν ἣ διεδέχθη τὸν Ἰσάδελφον αὐτοῦ φίλον Ἡλίαν Τανταλίδην. Διὰ τὰς ὑπηρεσίας του καὶ τὰς ἐν γένει διδασκτικὰς αὐτοῦ ἐπιδόσεις ἡ Μ. Ἐκκλησία ἀνεκέρυξεν αὐτὸν Διδάσκαλον τοῦ Γένους καὶ θανόντα, τῷ 1892, ἐνεταφίασε, τιμῆς ἕνεκεν, ἐντὸς τοῦ προαυλίου τῆς ἐν Χάλκῃ Σχολῆς. Διακριθεὶς δὲ εἰς τὴν ἐπιγραμματοποιίαν, ἐβραβεύθη εἰς διεθνεῖς διαγωνισμοὺς (Ν. Μοσχοπούλου), Ἀρβανιτάκης Λεάνδρος, ἐν «Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ», τόμ. Ε', σελ. 384. Γ. Παπαμιχαήλ, Γεώργιος Α. Ἀρβανιτάκης, ἐν «Σίφν. Νέα», ἔτ. Α' (1947), ἀριθ. φύλ. 4.

34) Ἀρβανιτάκη Λ., Ἐπιγράμματα καὶ ᾠδαί, Ἀθήναι 1894, Γκιών, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. λε'. Τανταλίδου, ἐνθ' ἄν., σελ. κδ'.

Ο "ΗΜΕΡΟΔΕΙΚΤΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,,

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1961

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀφιέρωμένος

εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν μας

Περιέχει, ἐκτὸς τῆς συνήθους ἡμερολογιακῆς ὕλης καὶ καθημερινὰ διαφωτιστικὰ καὶ ἐποικοδομητικὰ σημειώματα, ἀναφερόμενα εἰς τὴν οὐσίαν, τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἔνδοξον ἱστορίαν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, ὡς καὶ τὴν ἀποστολὴν Αὐτῆς διὰ τὸν ἁγιασμὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν δημιουργίαν ἀληθοῦς πολιτισμοῦ. Συνοδεύεται ὑπὸ καλλιτεχνικοῦ χρυσοποικίλου πλαισίου, κοσμουμένου διὰ βυζαντινῆς εἰκόνης τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας, Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΤΙΜΑΤΑΙ (μετὰ πλαισίου) δρχ. 10.

Εἰς ὁμαδικὰ παραγγελίας Ἐνοριῶν παρέχεται ἔκπτωσης 20 %.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΒΟΣ ΚΑΙ Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ (*)

Ὁ μακαρίτης καθηγητὴς Σίμος Μενάρδος εἶπεν, ὅτι ὁ ἔθνικός μας ποιητὴς Ἀνδρέας Κάλβος ἀκατὰ τοὺς ὀλίγους μῆνας τῆς μετὰ τοῦ Φωσκόλου διαμονῆς του εἰς τὴν Ἑλβετίαν φαίνεται ὅτι ἐμελέτησε τὸν Ρουσσῶ καὶ ὁ Χριστιανισμὸς του ἔλαβε τύπον Καλβινικόν¹. Ἐπομένως τίθεται τὸ πρόβλημα τῆς δογματικῆς τοποθετήσεως τοῦ Κάλβου. Θὰ ἐξετάσω-μεν λοιπὸν κατωτέρω τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα μᾶς προσφέρονται διὰ τὸ πρόβλημα αὐτὸ 1) ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὄλην δρᾶσιν τοῦ Κάλβου καὶ 2) ἀπὸ τὰ συγγράμματά του².

Ὁ Ἀνδρέας Κάλβος ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1792 καὶ ἐβαπτίσθη ὀρθόδοξος εἰς τὴν Ζάκυνθον. Ἐννέα ἕως δέκα ἐτῶν ὁ Ἀνδρέας πηγαίνει μετὰ τὸν πατέρα του εἰς τὸ Λιβόρνον τῆς Ἰταλίας, εἰς καθολικὸν δηλαδὴ περιβάλλον, καὶ μένει ἐκεῖ μέχρι 20 ἐτῶν. Ἐὰν παρηκολούθησεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν κοινότητα τοῦ Λιβόρνου τὰ μαθήματα ἑλληνικῆς γλώσσης τοῦ ἱερομονάχου Γρηγορίου Παλιουρίτη, δὲν εἶναι ἀπολύτως ἐξηκριβωμένον. Φεύγει διὰ τὴν Φλωρεντίαν, ὅπου συνεργάζεται ἐντόνως μετὰ τὸν Φώσκολον, ἑλληνοῖταλὸν ποιητὴν, καθολικὸν τὸ δόγμα. Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τοποθετοῦν τὴν συγγραφὴν τοῦ εὐρεθέντος συντόμου χειρογράφου σημειώματος εἰς ἰταλικὴν γλῶσσαν περὶ αὐτοκτονίας. Μετὰ τέσσαρα περίπου ἔτη πηγαίνει εἰς τὴν Ζυρίχην τῆς Ἑλβετίας, μᾶλλον προτεσταντικόν-καλβινικὸν περιβάλλον, ὅπου μένει ὀλίγους μῆνας τοῦ 1816 μετὰ τὸν Φώσκολον. Δὲν ἔχομεν ὅμως καμμίαν συγκεκριμένην πληροφορίαν, διὰ νὰ δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ἡ πρότασις τοῦ Μενάρδου περὶ Καλβινικῆς ἀποχρώσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ τοῦ Κάλβου εἰς Ἑλβετίαν. Τὸ φθινόπωρον τοῦ 1816 φθάνει εἰς τὸ Λονδῖνον μετὰ τὸν Φώσκολον, χωρίζεται βεβιασμένως ἀπὸ αὐτὸν καὶ μένει ἐκεῖ ἕως τὰ τέλη τοῦ 1820. Εἰς τὸ Λονδῖνον συνήνησε προτεσταντικὸν καὶ μαλιστα ἀγγλικανικὸν θρησκευτικὸν περιβάλλον. Τὰ τέσσαρα αὐτὰ ἔτη εἰργάσθη εἰς τὸ Λονδῖνον ὡς διδάσκαλος γλωσσικῶν μαθημάτων (ιδίως τῆς ἰταλικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.) Διὰ τὴν περίοδον αὐτὴν τῆς ζωῆς του δὲν ἔχομεν ἀρκετὰς πληροφορίας.

(*) Ἡ παρούσα μελέτη εἶναι ἀπόσπασμα διαλέξεως, ἡ ὁποία ἐδόθη εἰς τὸ Φουαγιέ τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου Πειραιῶς τὴν 23ην Μαρτίου 1960, ὁργανωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐν Πειραιεῖ Παρρητήματος τῆς Ἑταιρείας Ἑλληνικῶν Σπουδῶν, ἐξ ἀφορμῆς τῆς μεταφορᾶς τῶν ὁσίων τοῦ ποιητοῦ ἀπὸ Ἀγγλίας μέσῳ Ἀθηνῶν εἰς Ζάκυνθον.

1. Μενάρδος. Κάλβος. Εἰς π. Ν. Ἑστία, Τ. 3, σ. 247-51 (=1-3-1928).

2. Διὰ τὴν ζωὴν τοῦ Κάλβου ἰδὲ Γ. Ζώρα. Ἀνδρ. Κάλβος. Εἰς π. Ν. Ἑστία, Ἀφιέρωμα στὸν Κάλβο, Χριστούγεννα 1946, σ. 5-65. Διὰ τὰ συγγράμματά του ἰδὲ Γ. Ζώρα εἰς τὸ αὐτὸ τεῦχος τοῦ π. Ν. Ἑστία, σ. 174-87, καὶ Ι.Γ. Φουσαρᾶ, Βιβλιογραφία Ἀ. Κάλβου. Εἰς π. Ν. Ἑστία, ἐνθ' ἄν. σ. 226-42. Ν. Τωμαδάκη, Κριτικά, βιογραφικὰ καὶ βιβλιογραφικὰ στὸν Ἀ. Κάλβο. Εἰς π. Ἑλληνικά, Τ. 10 (1937-8), σ. 19-15. Διὰ τὴν σχέσιν του πρὸς τὴν Θρησκείαν ἰδὲ Γ. Ζώρα, Τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα τοῦ Κάλβου. Εἰς π. Ἑλληνικὴ Δημιουργία, Τ. 2, σ. 468-72 (1-12-1948), 539-42 (20-12-48) Τ. 3, σ. 94-7 (15-1-1949), 168-74 (1-2-1949). Γ. Ζώρα, Ἄγνωστοι καὶ λησμονημένα σελίδες τοῦ Κάλβου. «Θεολογικὴ ἐπικρισις». Εἰς π. Ἑλλ. Δημιουργία, τ. 6, σ. 119-22 (15-7-1950).

Πάντως ἐγνωρίσθη μετὰ ἀριστοκράτας καὶ κύκλους διανοουμένων τοῦ Λονδίνου, ἐδημοσίευσεν ἄρθρα εἰς ἀγγλικὰς ἐφημερίδας καὶ ἔκαμε διαφόρους διαλέξεις. Ἐδημοσίευσεν ἐγχειρίδια διδασκαλίας τῆς ἰταλικῆς γλώσσης καὶ μεταφράσεις εἰς τὴν ἑλληνικὴν διαφόρων ἀγγλικανικῶν βιβλίων, περὶ τῶν ὁποίων κατωτέρω. Εἰς τὴν Φλωρεντίαν εἶχε συνδεθῆ ἑρωτικῶς μετὰ μίαν ἑβραιοπούλαν, εἰς τὴν ὅποιαν εἶχεν ὑποσχεθῆ γάμον. Τὴν ἐγκατέλειπεν ὅμως παρὰ τὴν σκληρὰν ἐπιστολὴν τοῦ φίλου του Πεικιδί. Εἰς τὸ Λονδῖνον ἐξακολουθεῖ τὰς ἐρωτικὰς του περιπετείας. Νυμφεύεται τέλος μίαν ἀγγλίδα, ἀποκτᾷ ἓνα παιδί, ἀλλὰ ἀποθνήσκουν μήτηρ καὶ κόρη. Ποίου δόγματος ἦτο ἡ σύζυγός του καὶ εἰς ποῖον δόγμα ἐτελέσθη ὁ γάμος τῶν δὲν γνωρίζομεν.

Ἀπὸ τὸ 1821 ἕως τὴν ἀνοιξιν τοῦ 1826 ὁ ποιητὴς μας, ἀφοῦ ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν Φλωρεντίαν, ἔμεινεν εἰς τὴν Ἑλβετίαν καὶ Γαλλίαν καὶ ἐξέδωκε τὰς δύο ποιητικὰς συλλογὰς του μετὰ τὰς 20 ὥδᾶς. Τὴν ἀνοιξιν τοῦ 1826 ἔρχεται εἰς τὸ Νάυπλιον, τὸ κέντρον τῆς ἀπελευθερωθείσης Ἑλλάδος, μετὰ τὴν ἐλπίδα νὰ χρησιμοποιηθῇ ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν, ἀλλὰ δὲν χρησιμοποιεῖται. Γνωρίζεται μετὰ τὸν Φαρμακίδην, διευθυντὴν τότε τῆς «Ἐπισήμου Ἐφημερίδος» τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους καὶ φεύγει διὰ τὴν Κέρκυραν, τὴν πρωτεύουσαν τοῦ ὑποτελοῦς εἰς τὴν Ἀγγλίαν κράτους τῶν Ἰονίων νήσων. Εἰς τὴν Κέρκυραν ἔζησεν 26 ἔτη (1826-1852) καὶ εἰργάσθη ὡς καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἰταλικῆς φιλολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον («Ἰόνιον Ἀκαδημίαν»), Γυμνάσιον καὶ ἰδίως ὡς ἰδιωτικὸς καθηγητὴς. Ἐπικρίνει τὸν ὀρθολογισμὸν τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἱατρικῆς Γεωργίου Θερεϊανοῦ, ἀλλὰ μετὰ εἰρωνικὸν καὶ σαρκαστικόν. Συνεργάζεται εἰς τὸ μεταρρυθμιστικὸν κόμμα μετὰ τὸν νεοἑλληνα ὀρθόδοξον χριστιανὸν φιλόσοφον Πέτρον Βράϊλαν-Ἀρμένην καὶ μετέχει τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐφημερίδος «Πατρίς», ἡ ὁποία ἦτο ὄργανον τοῦ κόμματος. Εἰς τὸ 3ον φύλλον τῆς ἐφημερίδος («Πατρίς» δημοσιεύει ἀνωνύμως (κατὰ τὴν συνθήθειαν τῆς ἐποχῆς) τὸ ἄρθρον «Θεολογικὴ ἐπικρισις», περὶ τοῦ ὁποίου κατωτέρω. Διετέλεσε τακτικὸς συνδρομητὴς τῆς «Ἑταιρείας ὑπὲρ τῶν ἐνδεῶν Κερκύρας». Ἐπίσης κατὰ μίαν πληροφορίαν ἐγνωρίζε καὶ τὴν ἑβραϊκὴν γλῶσσαν καὶ προητοίμαζε μετὰ ἐχεμύθειαν καὶ ἀφιλοκέρδειαν τὰ θεολογικὰ μαθήματα διὰ τὴν Ἰόνιον Ἀκαδημίαν καθηγητοῦ, τοῦ ὁποίου δὲν γνωρίζομεν τὸ ὄνομα³.

Τὸ ἔτος 1825 ἐπιστρέφει εἰς τὴν Ἀγγλίαν, νυμφεύεται τὴν διδασκάλισσαν Καρλότταν Wadams, ἀγγλικανικοῦ δόγματος προφανῶς, διότι ὁ γάμος

3. Κ. Παλαμᾶς. Πρῶτα κριτικά (Ἀθήναι, 1913). Τὸ πλήρες κείμενον εἶναι: «Μετὰ διαβεβαιώσιν πρὸς τούτους ὅτι ἦτο κάτοχος καὶ τῆς ἑβραϊκῆς. Εὐτυχῆς, τις θνητὸς, τοῦ ὁποίου ἡ ἱστορία ἀτυχῶς δὲν διεφύλαξε τὸ ὄνομα, διωρίσθη καθηγητὴς τῆς θεολογίας, ὑποθέτομεν, ἐν τῷ Ἰονίῳ Πανεπιστημίῳ: Τὰ μαθήματα, ἅτινα ὁ κύριος ὁστος παρέδιδε, παρεσκευάζεν ἀφ' ἐσπέρας ὁ Κάλβος ἀφιλοκέρδως, καὶ τὸ σπουδαιότερον, ἐν πάσῃ ἐχεμύθειᾳ».

έγινεν εις την ἀγγλικανικὴν ἐνορίαν τοῦ Saint-Pancras τοῦ Λονδίνου⁴. Μετὰ τρία ἔτη ἡ Καρλόττα ἰδρύει ἀνώτερον Παρθεναγωγεῖον εἰς τὸ Lonth τοῦ Lincolnshire τῆς Βορείου Ἀγγλίας, εἰς ἀπόστασιν 3½ ὥρων σιδηροδρομικῶς ἀπὸ τὸ Λονδίνον.

Παραλλήλως πρὸς τὴν διδακτικὴν του ἐργασίαν ἡσχολήθη μετὰ μεταφράσεις θεολογικῶν ἔργων. Ἐδημοσιεύθη τὸ 1856 ταυτοχρόνως εἰς Λονδίνον καὶ Μάλταν μεταφράσεις εἰς τὴν ἑλληνικὴν βιβλίον, τὸ ὁποῖον περιεῖχε Κατήχησιν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἄλλα θεολογικο-ἐκκλησιαστικά κείμενα. Ἐπίσης τὸ 1861 ἐδημοσιεύθη εἰς Λονδίνον καὶ Μάλταν μεταφράσεις ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ συγγράμματος ἀγγλικανοῦ ἱερέως περὶ τῆς κυριαρχίας τοῦ Πάπα. Ἀπέκτησε φήμην σοφοῦ καὶ ἐγκυκλοπαιδικῶς μορφωμένου ἀνθρώπου. Ἐγνώσθη, ὅτι εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς εἰς Ἀγγλίαν «Ἐταιρείας διὰ τὴν διάδοσιν χριστιανικῶν γνώσεων» ἀναφέρεται, ὅτι ὁ Κάλβος ἀπήντησεν εἰς ἐρώτησιν τῆς ἑταιρείας διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς μεταφράσεως τῆς Διαθήκης (Καινῆς ἢ Παλαιᾶς δὲν ἀναφέρεται) εἰς τὴν νέαν ἑλληνικὴν. Ὁ Κάλβος «ἐκφράζει τὸν θαυμασμόν του, ἀλλ' ἐκτός (ὠρισμένων) σημείων, μεταξύ τῶν ὁποίων ἐν μεταφραστικῶν σφάλμα τὸ ὁποῖον εὕρισκεται εἰς τὰς Πράξεις 2,6)⁵. Τέλος ἀπέθανε τὸ 1869 εἰς τὸ Lonth καὶ ἐτάφη κατὰ τὸ ἀγγλικὸν δόγμα εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῆς ἀγγλικανικῆς ἐνορίας Keddington.

Τὰ κείμενα τοῦ Κάλβου, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὴν δογματικὴν τοποθέτησίν του, εἶναι τὰ ἐξῆς κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν. Ἡ «Ἀπολογία τῆς αὐτοκτονίας»⁶. Ἡ αἰτία τῆς συγγραφῆς τοῦ εἰς τὴν ἰταλικὴν γλῶσσαν σημειώματος αὐτοῦ εἶναι ἀγνωστος⁷. Τὸ ἔργον δὲν εἶναι ἀξιόλογον ἀπὸ λογοτεχνικῆς ἢ φιλοσοφικῆς ἐπόψεως. Ἀναφέρει τὰ γνωστὰ ὑπὲρ τῆς αὐτοκτονίας καὶ γράφει μεταξύ ἄλλων, ὅτι τὴν αὐτοκτονίαν «ἐγὼ τὴν θεωρῶ ἀπόφασιν ἐνὸς πνεύματος, ποῦ σκέπτεται ὀρθὰ καὶ ποῦ γνωρίζει νὰ ἐκλέγῃ τὴν καλυτέρα λύσιν», ὑποστηρίζει δὲ ὅτι ἡ αὐτοκτονία εἶναι πρᾶξις ἀξία ἐπαινοῦ καὶ ὁ αὐτοκτονῶν εἶναι σεβαστός καὶ ἀξιος τιμῆς. Αἱ ἀντιλήψεις βεβαίως αὐταὶ εἶναι ἀντιθετοὶ πρὸς τὰς χριστιανικὰς.

Ὁ γνωστός ἀγγλικὸς ἐκδοτικὸς οἶκος Samuel Bagster, συνεργαζόμενος μετὰ τὴν «Ἐταιρείαν διὰ τὴν διάδοσιν χριστιανικῶν γνώσεων», ἐξέδωκε τὸ 1821 μίαν πολὺγλωσσον ἐκδοσιν τοῦ Εὐχολογίου τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας⁸. Φαίνεται ὅτι ὁ Κάλβος

4. Ἄ. Ἰντιάνος. Συμβολὴ στὴ μελέτη τοῦ Ἄ. Κάλβου. Εἰς π. Ν. Ἑστία, Τ. 24, σ. 1237-44 (=15-9-1938).

5. Τὸ ἀγγλικὸν κείμενον τῶν Πρακτικῶν τῆς «Society for Promoting Christian Knowledge» (ἔτος ἰδρύσεως 1698) εἰς Ἰντιάνον, ἐνθ' ἄν., σ. 1244.

6. «Apologia del suicidio», εἰς Antona Traversi Camillo. Notiva e documenti sopra And. Calbo (περιὸδ. «Rassegna Critica della Letteratura Italiana», τομ. XII, σ. 162-77, Ἀπρὶλ. 1916). Μετάφρασις εἰς Γ. Ζώρα, Ἡ περὶ αὐτοκτονίας ἀπολογία τοῦ Κάλβου (περ. Ν. Ἑστία, Τ. 22, σελ. 1444-6, 1-10-1937).

7. Ἰδὲ π. Ν. Ἑστία, Χριστοῦγεννα 1946, σ. 178.

8. Liturgie Anglicana Polyglotta, seu Liber Precum communium Anglice, Gallice, Neograece, Italice, Germanice, Latine et Graece. London. Printed for Samuel Bagster, No 15 Paternoster Row. MDCCCXXI.

εἶχε ἀναλάβει τὴν ὅλην ἐπιστάσιαν τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς καὶ εἶχε καταρτίσει τὴν μετάφρασιν εἰς τὴν νεοελληνικὴν, ἢ ὅποια ἐξεδόθη ἐν ἔτος ἐνωρίτερον τῆς πολὺγλώσσου⁹. Τὸ 1821 ἐκυκλοφόρησεν ἡ ἰταλικὴ μετάφρασις τοῦ ἰδίου Εὐχολογίου, προφανῶς ἀνατύπωσις τῆς πολὺγλώσσου. Ἀπ' αὐτὴν πληροφοροῦμεθα ὅτι ὁ Κάλβος εἶχε τὴν ἐπιστάσιαν καὶ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἰταλικῆς μεταφράσεως¹⁰. Ὁ Κάλβος ἐμπίσθως ἀσφαλῶς ἡσχολήθη μετὰ τὴν μετάφρασιν εἰς τὴν νεοελληνικὴν καὶ τὴν ἐκδοτικὴν ἐπιστάσιαν τοῦ ἀγγλικανοῦ Εὐχολογίου εἰς τὰς διαφόρους γλώσσας, διότι μετὰ μεγάλην ἐπιτυχίαν ἐξήσκει τὸ ἐπάγγελμα τοῦ καθηγητοῦ τῶν ξένων γλωσσῶν (ἰταλικῶν, ἑλληνικῶν κ.λ.π.)¹¹.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Κάλβου ἑλληνικὴ αὐτὴ μετάφρασις τοῦ ἀγγλικανοῦ Εὐχολογίου, κατὰ τὰς ὑπαρχούσας πληροφορίας, ἐξεδόθη 4 φορές (1820, 1823, 1824 καὶ 1826). Ἡ «Ἐταιρεία διὰ τὴν διάδοσιν χριστιανικῶν γνώσεων» ἐξέδωκε τὸ ἔτος 1836 νέαν μετάφρασιν τοῦ Εὐχολογίου εἰς τὴν νέαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἐνῶ ἔζη ὁ Κάλβος καὶ εὕρισκετο εἰς Κέρκυραν. Τὴν μετάφρασιν αὐτὴν κατήρτισεν ὁ ἀγγλικανὸς ἱερεὺς H. D. Leewes, ὁ ὁποῖος διετέλεσε ἐφημέριος τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Ἀνατολήν. Εἰς τὸν πρόλογον τῆς νέας αὐτῆς μεταφράσεως γίνεται λόγος διὰ τὴν μετάφρασιν τοῦ Κάλβου καὶ γράφει, ὅτι «διὰ τὸ ἀκατάλληλον τοῦ ὕφους, καὶ διὰ τὴν κατὰ μέρος ἀτελεῖ μεθερμηνευσιν, δὲν ἐπέτυχεν, ὡς ἤτον ἐπιθυμητόν, τοῦ σκοποῦ διὰ τοῦτο ἐκρίθη ἀναγκαῖον νὰ γίνῃ (ἢ) τρίτη αὐτὴ μετάφρασις εἰς τὴν νῦν ὀμιλουμένην τῶν Ἑλλήνων γλῶσσαν, μετ' ἐπιμέλειαν περισσοτέραν, καὶ ἐπιστάσιαν ἀκριβεστέραν»¹². Ἐπίσης ὁ Ἰωάννης

9. Βιβλίον τῶν Δημοσίων Προσευχῶν καὶ τῆς Ὑπηρεσίας τῶν Μυστηρίων καὶ ἄλλων Ἐκκλησιαστικῶν Θεσμῶν καὶ τελετῶν, κατὰ τὸ ἔθος τῆς Ἠνωμένης Ἐκκλησίας Ἀγγλίας καὶ Ἰβερίας, ᾧ προσετέθη τὸ Ψαλτήριον τοῦ Δαυὶδ καὶ αἱ μετὰ τὰς Συναπτὰς Ἐπιστολαὶ καὶ Εὐαγγέλια. Μεταφρασθὲν ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς εἰς τὴν κοινὴν τῆς Ἑλλάδος διάλεκτον ὑπὸ Ἄ. Κάλβου Ἰωαννίδου. London, Samuel Bagster, Paternoster Row. MDCCCXX.

10. Libro delle Preghiere Pubbliche e della Amministrazione de' Sacramenti, ed. altri riti e cerimonie ecclesiastiche, secondo l' uso della Chiesa unita d' Inghilterra e d' Irlanda, pubblicato sotto la direzione e cura del sig. A. Calbo. Londra. S. Bagster, Paternoster Row. MDCCCXXI.

11. Εἰς τὴν ἑλληνικὴν καταγωγὴν τοῦ Κάλβου ἐβασίζοντο πολλοὶ τῶν Ἀγγλων θεολόγων, διὰ νὰ ἐκτιμήσουν τὴν γνώσιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ μας καὶ τὸν ἐπεκαλοῦντο ὡς διαιτητὴν τῶν διαφωνιῶν των διὰ τὰς φιλολογικὰς ἐρμηνείας ἑλληνικῶν πατερικῶν κειμένων. Ἰδὲ π.χ. ὅτι ὁ ἀγγλικανὸς ἱερεὺς καὶ θεολόγος F. Nolan (τὸ ἔτος 1818) τὸν παρακαλεῖ νὰ τοῦ γνωρίσῃ τὴν ἔννοιαν τῶν λέξεων «συνεσις καὶ λόγος» εἰς τὸ κείμενον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἱστορικοῦ Εὐσεβίου, διὰ νὰ τὸ χρησιμοποίησῃ ὡς ἐπιχειρημα εἰς μίαν ἐπιστημονικὴν συζήτησιν (Ἰντιάνου, ἐνθ' ἄν.). Ἰδὲ καὶ Ν. Τωμαδάκη (Κριτικά κ.λ.π., εἰς π. Ἑλληνικά, Τ. 10, σ. 43). «Φαίνεται πὸς ὁ Κάλβος γιὰ νὰ ζήσει μετέφραξε ἢ συνέθετε βιβλία μετὰ πληρωμὴν καὶ γιὰ νὰ ναι τὸ κέρδος μεγάλο προτιμοῦσε τὰ μεγάλῃς κυκλοφορίας λειτουργικὰ καὶ μάλιστα πολὺγλωσσα βιβλία!».

12. Ἰδὲ «Εὐχολόγιον τῆς Ἠνωμένης Ἐκκλησίας Ἀγγλίας τε καὶ Ἰρλανθίας... Ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ εἰς κοινὴν ἑλληνικὴν διάλεκτον. Ἐν Λονδίνῳ... Δαπάνη τῆς πρὸς Ἐπαύξῃσιν τῆς Χριστιανικῆς Γνώσεως Ἐταιρείας. Ἐτει ΑΩΛΘΙ». «Πρὸς τοὺς ἀναγιγνώσκοντας», σ. II.

ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ ΕΝΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Α' Η ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΝΕΩΝ

Είναι αδιανόητον να ζη ό χριστιανός νέος εις την σημερινήν δύσκολον εποχήν άνευ μιās όξειας συνειδήσεως τής ευθύνης, ή όποια τον βαρύνει. Ευθύνης, άφ' ενός διότι εκλήθη υπό του Κυρίου και έδέχθη την πρόσκλησιν ταύτην, άφ' έτέρου διότι άποτελεί μέλος τής Έκκλησίας, τής στρατευομένης και φωτιζομένης υπό του Θείου φωτός τής Πεντη--κοστής.

Η συνείδησις όμως αυτή δημιουργεί μίαν κατάσταση διαρκούς πνευματικής άγρυπνίας και θέτει εις την ψυχήν, του νέου ιδιαιτέρως, δύο αίτήματα θεμελιώδη: τó αίτημα τής έσωτερικής του άρτιώσεως ως χριστιανού, τó όποιον έπ' ούδενι λόγω πρέπει να παραθεωρήται, και τó αίτημα τής πράξεως, ήτις θά έπωμισθί τó βάρος και την ευλογημένην ευθύνην τής αγάπης προς τον πλησίον. Σήμερον, περισσότερο πάσης άλλης εποχής, οι χριστιανοί πρέπει ν' άποκρίνονται εις τά αίτήματα τής καθημαγμένης άπό άνησυχίαν και πτωχείαν άνθρωπότητος διά μιās σιωπής μεστής άπό πράξεις, άπό έργα αγαθά.

Η άναγνώρισις τής υπό του κόσμου γενομένης προς τους χριστιανούς νέους προσκλήσεως προς πράξιν και ή άποδοχή αυτής, άπετέλεσαν διά τον γράφοντα μίαν εκ των ζωηροτέρων έντυπώσεων, ως άπεκόμισεν συμμετέχων εις τά εις Seengen τής Έλβετίας συνελθόντα τρία διαδοχικά συνέδρια του Τμήματος Νεότητος του Παγκοσμίου Συμβουλίου

Γεννάδιος εις ειδικόν φυλλάδιον διά την εις την έλληνικήν γλώσσαν μετάφρασιν του άγγλικανικού Ευχολογίου γράφει διά την μετάφρασιν του Κάλβου: «Ο μουσόληπτος ποιητής έλάχιστα φαίνεται ειχεν εκκλησιαστικές γνώσεις, ώστε ή μετάφρασίς του αυτή είναι βεβαίως άναξία τής άλλης του άνδρός δικαίας φήμης. Ου μόνον ό φραστικός χαρακτήρ είναι άνώμαλος, αλλά και πολλαχού πάντη χυδαίος, αλλά και ή άπόδοσις των λειτουργικών και εκκλησιαστικών όρων είναι ήμαρτημένη τó πλείστον και άπρόσφορος»¹³. Ο Γεννάδιος έχει δίκαιον εις την κρίσιν του. Φαίνεται, ότι ό Κάλβος όχι μόνον ήγνόησε την έλληνικήν εκκλησιαστικήν φρασεολογίαν¹⁴, αλλά και δεν παρέβαλε την εκ του άγγλικού μετάφρασιν γραφικών κειμένων προς τó πρωτότυπον τής Καινής Διαθήκης. Συνέπεια τούτου ήτο, ότι τó «Άφες ήμιν τά όφειλήματα ήμών ως και ήμεεις άφιεμεν τοις όφειλέταις ήμών. Και μη εισενέγκης ήμάς εις πειρασμόν, αλλά ρύσαι ήμάς άπό του πονηρού», να άποδώση ως έξής: «Και συγχώρεσε τά σφάλματά μας, καθώς και ήμεεις συχωρούμεν τους βλάπτοντας ήμάς. Και μη μάς

13. Ίωάννου Γενναδίου, Περί των μεταφράσεων του Ευχολογίου των Άγγλικανών. Ιστορικόν, βιβλιογραφικόν και κριτικόν μελέτημα, μετά δοκιμίου νέας μεταφράσεως τής Κατηχήσεως και Βεβαιώσεως. Έκδ. προς διάδοσιν των χριστιανικών γνώσεων Έταιρείας. Λονδίον, 1901, εις σ. 16.

14. Πρβλ. Ί. Γενναδίου, ένθ' άν., σ. 16, ύποσ. 10.

Έκκλησιών(β' δεκαπενθήμερον του παρ. Οκτωβρίου).

Άποτελεί κοινοτυπίαν ή διαπίστωσις, ότι οι άνθρωποι σήμερον, χριστιανοί και μή, διψοϋν δι' έργα αγάπης, διά μίαν έμπρακτον και έπίμονον φιλαλληλίαν. Άνταπόκρισιν εις την δίψαν αυτήν συνιστά και ό άπό έτών λειτουργών ευδοκίμως θεσμός των Κατασκηνώσεων εργασίας.

Έπί ένα μήνα περίπου, κατά τó θέρος, Χριστιανοί νέοι διαφόρων όμολογιών, σπουδασται κυρίως, συγκεντρώνται εις ομάδας 20-25 ατόμων και εργάζονται εις τά τέσσαρα σημεία του όρίζοντος εθελοντικώς, άφιλοκερδώς, δι' ένα κοινόν σκοπόν: είτε διά την άνοικοδόμησιν μιās καταστραφείσης εκκλησίας, είτε διά την άνέγερσιν ενός κέντρου νεότητος, είτε διά τās έπισκευάς ενός νοσοκομείου — ως έγινετο τó παρελθόν θέρος εις Κύθηρα —, είτε διά την βοήθειαν προσφύγων, έμπεριστάτων, όρφανών κ.λ.

Βεβαίως, τó χρέος τής σημερινής χριστ. νεότητος προς αγαθοποιίαν δεν εξαντλείται διά μόνης τής συμμετοχής της εις τοιαύτας κατασκηνώσεις. Άπαιτείται μία συνεχής έγρηγόρις διά να συλλαμβάνηται έγκαίρως και σαφώς ή κλήσις προς πράξιν και διά να έπιτελήται έν προθυμία και πληρότητι τó καθήκον τής έμπράκτου αγάπης προς τον έν Χριστώ άδελφόν, άνα πάσαν στιγμήν. Έκτός όμως τής άτομικής πράξεως, — τής όποίας ή αξία είναι μεγί-

βάλης εις πειρασμόν, αλλά έλευθέρωσέ μας άπό του πονηρού»¹⁵. Τούτο είναι άπόδειξις όχι μόνον ότι ό Κάλβος άγνοϋσε την δημοτικήν διάλεκτον τής ελληνικής γλώσσης, άλλ' ότι και ή μετάφρασις δεν έγινετο με μεγάλην προσοχήν. Προφανώς ό Κάλβος έπαγγελματικώς ήσχολήθη με την μετάφρασιν του άγγλικανικού Ευχολογίου και τó κίνητρόν του δεν θά ήτο ιδεολογικόν ιδίως, αλλά κυρίως οικονομικόν. Μετάφρασις του άγγλικανικού Ευχολογίου ειχον γίνει πρός του Κάλβου εις την αρχαίαν έλληνικήν γλώσσαν διά την άσκησιν των άγγλων σπουδαστών τής θεολογίας εις την μελέτην τής αρχαίας ελληνικής γλώσσης¹⁶.

(Συνεχίζεται)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΟΥΓΑΤΣΟΣ

Θεολόγος

15. Ίδε και άλλα χωρία εις Ίντιάνου, ένθ' άν., σ. 1243.

16. Τό έτος 1569 έδημοσιεύσεν ό William Whitaker (Ουίλιέλμος Ουιτάκερος ή Ίερμος Ουιταχάρος, όπως άπεδόθη εις την ελληνικήν), άγγλικανός πρεσβύτερος, διακεκριμένος θεολόγος και Σχολάρχης τής Σχολής Άγ. Ίωάννης του Πανεπιστημίου τής Κανταβρυγίας. Τό έτος 1638 έδημοσιεύθη ή μετάφρασις του Elian Petley, συμπληρώνουσα την του 1569. Και τó έτος 1654 έδημοσιεύθη πληρεστέρα ή μετάφρασις του James Dupont, άγγλικανού πρεσβυτέρου και θεολόγου, Σχολάρχου, τής Μαγδαλινάτας Σχολής και καθηγητού των ελληνικών γραμμάτων εις τó Πανεπιστήμιον τής Κανταβρυγίας. Η τελευταία αυτή μετάφρασις θεωρείται πρώτη, ή του Κάλβου δευτέρα και ή του Leewes τρίτη.

στη εἰς τὸ χρηματιστήριον τοῦ οὐρανοῦ—, μία ὁμαδική προσπάθεια, με διάθεσιν θυσίας, προσφερομένη ὑπὸ χριστιανῶν νέων διαφόρων ὁμολογιῶν, προσθέτει καὶ ἄλλα, σημαντικῆς πνευματικῆς ἀξίας, ἀποτελέσματα.

Δημιουργεῖ μίαν ἀτμόσφαιραν οἰκουμενικῆς συναδελφώσεως, εἰλικρινείας, ἐμπιστοσύνης, ἀγάπης. Οἰκοδομεῖ τὸ πνεῦμα τῆς συνεργασίας τῶν χριστιανῶν νέων πρὸς ἐπίτευξιν ἔργων εὐεργετικῶν διὰ τὸν πλησίον. Συντείνει εἰς τὴν ἀλληλογνωριμίαν τῶν χριστιανῶν διαφόρων ὁμολογιῶν, εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν πληροφοριῶν, εἰς τὴν συζήτησιν τῶν ὁμοιοτήτων καὶ διαφορῶν, εἰς τὴν παγίωσιν μιᾶς συνειδήσεως, ὅτι, παρὰ τὰς διαφορὰς καὶ διαιρέσεις,— ἐκκλησιαστικὰς, κοινωνικὰς, ἔθνικὰς, γλωσσικὰς κ.λ.—, οἱ χριστιανοὶ νέοι ἔχουν τὸ μέγα προνόμιον νὰ ὑποφέρουν, νὰ ἀγωνιοῦν καὶ νὰ ἐνδιαφέρονται διὰ τὰ ἴδια προβλήματα, με τὴν αὐτὴν ἔντασιν καὶ ὁμοιον ἐσωτερικὸν πάθος. Πάντα ταῦτα, βεβαίως, προϋποθέτουν ἐπιλογὴν καὶ πλαισίωσιν τῶν Κατασκηνώσεων Ἐργασίας διὰ νέων ἐχόντων ἐπαρκῆ χριστ. ὄπλισμόν, θερμὸν προσωπικὸν βίωμα, σαφῆ καὶ ὠλοκληρωμένην γνῶσιν τῆς πίστεως, τῆς ὁμολογίας τῆς ἐκκλησίας, εἰς ἣν ἀνήκουν.

*

Καὶ οἱ χριστιανοὶ νέοι, τί προσφέρουν;

Πρῶτον, εἰς μίαν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ πρόβλημα τοῦ χρόνου καὶ τὸ βραχὺ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ἔχουν ἀποκτήσει τραγικὸν χαρακτήρα, προσφέρουν, τοῦλάχιστον ἓνα μῆνα τῆς πλεόν πολυτίμου διὰ σπουδαστὰς ἐποχῆς, τῆς ἐποχῆς τῶν θερινῶν διακοπῶν, διὰ τὸ κοινὸν ἔργον. Καὶ ἡ προσφορὰ αὐτὴ συχνάκις δὲν ἔχει ὡς ἀντίκρουσμα τὴν εὐχαρίστησιν τῆς τουριστικῆς γνωριμίας τῆς ξένης, εἰς ἣν προσφέρουν τὴν ἐργασίαν των, χώρας.

Δεύτερον, προσφέρουν ἐθελοντικὴν ἐργασίαν, ὑπὸ ὄρους, ἐνίοτε καὶ μὴ εὐνοϊκοῦς. (Ἐνεποίησεν εἰς τὸν ὑπογράφοντα ἔντονον ἐντύπωσιν ἡ ἀνακοίνωσις, ὅτι μία κατασκήνωσις εἰργάσθη σκληρῶς, κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος, εἰς τὸ Νοσοκομεῖον τῆς Γενεύης, εἰς τὴν κουζίαν καὶ εἰς ἄλλας ταπεινὰς ὑπηρεσίας ἐν αὐτῷ, ἐπὶ 8-9 ὥρας ἡμερησίως, ἀποσπασασα τὴν ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν τῶν νοσηλευομένων μέχρι τοιοῦτου βαθμοῦ, ὥστε οἱτοὶ νὰ καλοῦν τοὺς χριστ. νέους «κατασκηνωτὰς», νὰ τοὺς ἐμπιστευῶνται προσωπικὰ τῶν προβλήματα καὶ νὰ ζητοῦν συμβουλὰς, βοήθειαν καὶ προσευχὴν παρ' αὐτῶν. Ὅποια θαυμασία καὶ ἐπιτυχῆς ἱεραποστολή!).

Τρίτον, πολλοὶ ἐκ τῶν νέων, ἰδίως οἱ ἐκ τῶν πλουσίων χωρῶν προερχόμενοι, καταβάλλουν καὶ τὸ ἀντίτιμον τῆς τροφῆς των καὶ ἐπιβαρύνονται διὰ τῶν ἐξόδων μεταβάσεως εἰς τὴν κατασκήνωσιν καὶ ἐπιστροφῆς οἴκαδε. Ὅσάκις δὲ ἡ προσφερομένη ἐργασία ἀμείβεται κατὰ νόμον, τὸ εἰσπραττόμενον ποσὸν ἀποστέλλεται εἰς ἐνίσχυσιν ἄλλων κοινῶν σκοπῶν, κατασκηνώσεων, χριστ. νεανικῶν ἐνώσεων κ.λ.

Ἡ ἀνησυχία ὁμῶς καὶ ἡ συναίσθησις τῆς εὐ-

θύνης, ὅτι οἱ χριστ. νέοι σήμερον διὰ πράξεων ἀγαθῶν πρέπει νὰ ὑπογραμμίσουν τὸ παρὸν καὶ τὴν μαρτυρίαν των ἐν τῷ κόσμῳ δὲν ἐξαντλεῖται ἀπενθυνομένη εἰς ὁμοθρήσκους μόνον. Ὑπάρχουν συνεργεῖα διαρκοῦς ἐργασίας, ὡς καὶ κατασκηνώσεις, αἱ ὁποῖαι βοηθοῦν τοὺς Μουσουλμάνους τῆς Ἀφρικῆς, ἐφαρμόζουσαι πρόγραμμα ἐνίοτε μακρόπνοον καὶ εὐεργετικόν.

Ἀνάγκη, βεβαίως, νὰ ὑπογραμμισθῆ, ὅτι διὰ τοῦ ἔργου τῶν Κ.Ε. δὲν λύονται τὰ δεξύτατα προβλήματα τῆς ζωῆς τῶν σημερινῶν ἀνθρώπων. Μία τοιαύτη ἀντίληψις δέον νὰ γίνῃ περισσότερο σαφῆς εἰς τὸ Τμῆμα Νεότητος τοῦ Π.Σ.Ε. πρὸς ἀποφυγὴν ἐπιβλαβῶν, ὀπωσθήποτε, φαντασιώσεων καὶ ψευδαισθήσεων. Ἰατρῶνται πολλοὶ πληγαί, ἀπαλύνεται ὁ πόνος καὶ ἡ ἀνησυχία εἰς μικρὰν κλίμακα, ἀλλὰ κυρίως, διὰ τοῦ ἐμπράκτου παραδείγματος τῶν χριστ. νέων, ἀνέρχεται ἡ πνευματικὴ θερμοκρασία τῆς ἐποχῆς. Εἰς τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ἐγωῦσμοῦ, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τὸν παρόντα αἰῶνα, τὴν ἔλλειψιν δισταγμῶν πρὸς ἐπιτέλεσιν τοῦ κακοῦ, εἰς ἓν κλίμα σκληρότητος καὶ ἀδιαφορίας, τὸ «παρῶν» τῶν χριστ. νέων ἀποτελεῖ προσφορὰν θετικὴν, σταθερὰν διοχέτευσιν ἀγάπης ἐμπράκτου εἰς τὸν κόσμον.

Τί δύνανται οἱ ὀρθόδοξοι νέοι τῆς πατρίδος μας νὰ πράξουν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν εἴτε αὐτοτελῶς, εἴτε ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τὸ Τμῆμα Νεότητος τοῦ Π.Σ.Ε.; Πολλὰ. Ὁ τόπος αὐτὸς διψᾷ διὰ πράξεις ἀγαθὰς, ἀφιλοκερδεῖς, γενναίας, χριστιανικὰς. Ἦδη, ἐπιτυχῆς ἱεραποστολικὸν ἔργον ἐπιτελοῦν δύο ὁμάδες νέων φοιτητῶν εἰς τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς τῶν Πανεπιστημίων. Ἄλλ' ἀπομένουν πολλοὶ χριστιανοὶ νέοι, οἱ ὁποῖοι παραμένουν εἰς μίαν κατάστασιν ἐπικινδύνου μακαριότητος. Καὶ ἡ κλήσις εἶναι ἐπίμονος, αἱ δὲ εὐθῆναι πολλαί.

ΚΩΝΣΤ. Ε. ΤΣΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

- 1) «**ΒΟΣΚΕ ΤΑ ΑΡΝΙΑ ΜΟΥ**». Διὰ τὰ Κατώτερα Κατηχητικὰ Σχολεῖα. Σελίδες κ'+230. Τιμᾶται δρχ. 20.
- 2) **ΘΕΙΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ**. Διὰ τὰ Μέσα Κατηχητικὰ Σχολεῖα. Σελίδες κ'+346. Τιμᾶται δρχ. 30.
- 3) **Η ΑΙΩΝΙΑ ΑΛΗΘΕΙΑ**. Διὰ τὰ Ἀνώτερα Κατηχητικὰ Σχολεῖα. Σελίδες λβ'+398. Τιμᾶται δαχ. 40.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Είναι οι Ἕλληνες ὑπανάπτυκτοι ἢ ἀνεπτυγμένοι ;

Λίαν ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ ἀρξαμένη καὶ συνεχιζομένη συζήτησις ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ περιοδικοῦ «Εἰκόνας» τεθέντος ἐρωτήματος, εἰ ἡ Ἑλλάς εἶναι χώρα ὑπανάπτυκτος ἢ ἀνεπτυγμένη.

Βεβαίως ἡ ἀπάντησις, ἥτις δίδεται ὑπὸ διαφορῶν εἰς τὸ ἐρώτημα αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς σκοπιᾶς, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀντιμετωπίζει τις αὐτό. Ἀσφαλῶς, ὅταν ληφθῶν ὑπ' ὄψιν ἡ ὑποαπασχόλησις ἢ ἡ ἀνεπαρκὴς διατροφή πολλῶν ἐκ τῶν τέκνων τῆς Ἑλλάδος ἢ τὸ ποσοστὸν τῶν ἀνέργων ἢ ἡ ἐργασία τῶν ἀηλίκων ἢ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπόρων, ἢ πατρὶς μας πλησιάζει εἰς τὰ ὅρια τῆς ὑποανάπτυξως. Ὅταν ὅμως ληφθῶν ὑπ' ὄψιν οἱ πνευματικοὶ παράγοντες, τὰ ἰδεώδη, ὑπὸ τῶν ὁποίων ἐμφοροῦνται οἱ Ἕλληνες, αἱ ἐν τῷ ὑποσυνειδητῷ αὐτῶν ἐμφωλεύουσαι μακράωνιοι παραδόσεις καὶ πρὸ πάντων ἡ διὰ τῶν αἰῶνων συνέχουσα τὸ Ἔθνος Ὁρθόδοξος πίστις, παρομοία ἢ ἀνωτέρα τῆς ὁποίας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εὐρεθῇ ἀνὰ τὴν ὑφήλιον, καθίσταται δῆλον, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλλάς πᾶν ἄλλο ἢ ὑπανάπτυκτος εἶναι.

Ἐντεῦθεν εἶναι ἀπολύτως ὀρθὴ ἢ διαπίστωσις τῆς Κας Ἑλένης Βλάχου, ὅτι οἱ ἀπὸ τῆς οἰκονομικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἀπόψεως ὑπανάπτυκτοι Ἕλληνες εἶναι ἀνεπτυγμένοι, ἐνῶ ἀντιθέτως οἱ οἰκονομικῶς καὶ ἐπαγγελματικῶς καὶ διανοητικῶς ἀνεπτυγμένοι Ἕλληνες εἶναι συχνότατα πνευματικῶς ὑπανάπτυκτοι. Ἡ μόνη ἐξήγησις τῆς εὐστοχωτάτης ταύτης διαπίστωσης εἶναι, ὅτι οἱ ἐξωτερικῶς ὑπανάπτυκτοι Ἕλληνες διατηροῦν βαθύτερον σύνδεσμον πρὸς τὰς ἑλληνορθόδοξους παραδόσεις μας, ἐνῶ οἱ θεωρούμενοι ὡς «ἀνεπτυγμένοι» συχνάκις χειραφετοῦνται τῶν παραδόσεων αὐτῶν καὶ γίνονται, ἐξ ἐπόψεως πνευματικῆς καὶ πολιτιστικῆς, ἀληθῶς ὑπανάπτυκτοι.

« Ἡ ἀχιλλεῖος πτέρνα τοῦ Ἔθνους ».

Ἐν συνεχείᾳ δεόν νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ἡ ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος ἐρωτήματος ἐξέτασις τοῦ προβλήματος τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας ὀρθῶς ὀδηγεῖ εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ παιδεία ἀποτελεῖ «τὴν ἀχιλλεῖον πτέρναν τοῦ Ἔθνους» καὶ ὅτι ἡ νομοθετηθεῖσα κατὰ τὸ πρόσφατον παρελθὸν ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμισις, ὡς τονίζει ὁ ἐκλεκτὸς ἀρθρογράφος τῶν «Εἰκόνων» κ. Παπακωνσταντίνου, «παρὰ τὰς ἐξαγγελίας, πὺν εἶχαν προσηγηθῆ καὶ παρὰ τὴν μακρὰν προεργασίαν, πὺν εἶχε γίνει, ὑπῆρξεν ἐπιφανειακῆ. Οὐδεμίαν πρόκειται νὰ ἐπιφέρει βελτίωσιν εἰς τὴν γενικὴν κατάστασιν τῆς παιδείας μας... Ἡ πενιχρὰ ἀπόδοσις τῆς παιδείας μας ἀποτελεῖ ἐθνικὸν δυστύχημα. Διότι ἐμποδίζει τὴν ἀξιοποίησιν τῶν δυνατοτήτων τῆς φυλῆς».

Ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἔχει τονίσει κατὰ τὸ πρόσφατον παρελθὸν ἡ «Ἐκκλησία», ἐξ ἀφορμῆς τῶν «νέων μέτρων» ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας, τὸ

πρόβλημα αὐτῆς εἶναι βαθύτερον καὶ καθαρῶς πνευματικόν. Τὰ πράγματα ἀπέδειξαν, ὅτι ἡ νόσος αὐτῆς δὲν θεραπεύεται διὰ τοῦ ἐξοβελισμοῦ τῆς καθαρευούσης ἢ διὰ τῆς «ιδρύσεως μιᾶς δεκάδος δημοσίων τεχνικῶν σχολῶν... μαζὶ μὲ τὴν θολὴν πρόβλεψιν προσθήκης εἰς τινὰ γυμνάσια μερικῶν πρακτικωτέρων μαθημάτων».

Θεμελιώδης ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας θὰ συνέβαινε μόνον, εἰ ἂν τὰ προγράμματα τῶν διδασκομένων μαθημάτων ἐτύγγανον σοβαρᾶς ἀναθεωρήσεως ἐπὶ τῇ βάσει οὐχὶ τῶν μέχρι τοῦδε ἰσχυροῶν ἀναιμικῶν «οὐμανιστικῶν» κατευθύνσεων, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ γνησίου Ἑλληνορθόδοξου πνεύματος, ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν ζωτικὴν δύναμιν τοῦ Ἔθνους. Μόνον ὅταν οἱ ἀρμόδιοι διαποτισθῶν ὑπὸ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, ὑπάρχει ἐλπίς νὰ ληφθῶν οὐσιαστικώτερα μέτρα ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτῆς ἐνδιαφέρον νὰ γίνῃ τὸ πρῶτιστον μέλημά των, ὅποτε θὰ ἐκλείψῃ τὸ ἀπογοητευτικὸν φαινόμενον, τοῦ νὰ διαθῆτῃ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος «διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τὸ χαμηλότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα κράτη — ἐλευθέρᾳ ἢ ὀλοκληρωτικῶς — ποσοστὸν τοῦ προὔπολογισμοῦ».

Οὐδέποτε ἀμφέβαλεν.

Ἡ ὑπὸ τῆς Πρωταεῖας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν δοθεῖσα εἰς τὸν Τύπον ἀνακοίνωσις τονίζει, ὅτι «ἡ Σύγκλητος τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, συνελθούσα εἰς συνεδρίαν κατόπιν τῶν ἀναγραφέντων εἰς τὸν τύπον ἐν σχέσει πρὸς Καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου, διαδηλοῖ, ὅτι: 1) Οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου ἐκτελοῦν πάντοτε ἀνεπηρέαστοι τὸ καθῆκόν των, ὡς δύναται ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τοῦτο νὰ ἀποδειχθῇ. 2) Τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν ἔχει τοιαύτην Παράδοσιν καὶ τοιοῦτον κῆρος, ὥστε εἶναι ἀπαράδεκτον, ὅτι οἱ Καθηγηταὶ του θὰ εἶχον ἀνάγκην νὰ προσφύγουν εἰς ἐφημερίδας, διὰ νὰ ζητήσουν προστασίαν τῆς ἐλευθέρᾳ ἐνασχίσεως τῶν καθηκόντων των».

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἡ ἀνακοίνωσις αὕτη, ὑπομνήσκουσα μίαν πραγματικότητα, περὶ τῆς ὁποίας οὐδέποτε ἀμφέβαλεν ὁ Ἑλληνικὸς Ἀσὸς, πληροῦ χαρᾶς τὰς ψυχὰς αὐτοῦ, διότι οὗτος ἐνισχύει δι' αὐτῆς τὴν πεποιθησὴν του, ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ Ἀνώταται Σχολαί, δίδουν τὸ παράδειγμα τῆς προβολῆς τῶν ἰκανῶν, τῆς καταπολεμήσεως τοῦ πνευματικοῦ ἐθνουχισμοῦ τοῦ Ἔθνους, ὡς καὶ τῆς παρεμποδίσεως τῆς ἀνόδου τῶν παντὸς εἶδος «ἀλεξιπτωτιστῶν», περὶ τῶν ὁποίων ἐσχάτως ἐγένετο λόγος εἰς τὸν Τύπον.

Ἐκκεντρικὰ καὶ ἀκατάλληλα.

Ἀσφαλῶς ἢ πρὸς αἰσθητικὴν μόρφωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ προσπάθεια εἶναι τι, ὅπερ δεόν νὰ τῆχῃ

της γενικής αναγνώρισης και επιδοκίμαστας. Έκ της επόμενης ταύτης ή διοργάνωσης της «Πανελληνίου Καλλιτεχνικής Έκθέσεως» είναι άξια παντός επαίνου.

Άναμφιβόλως πλείστα εκ των προβαλλομένων επ' αυτής έργων παρέχουν μίαν ιδέαν της Πανελληνίου Καλλιτεχνικής Κινήσεως, ήτις τιμᾷ την Έλλάδα και προβάλλει ταύτην άκόμη και επί του διεθνούς καλλιτεχνικού πεδίου.

Παρά ταύτα, ό επισκέπτης της Έκθέσεως μετά λήψης παρατηρεί, ότι εν τη Έκθεσει ταύτη περιελήφθησαν και έργα, τά όποια πᾶν άλλο ή αντιπροσωπευτικά του γνήσιου ελληνικού πνεύματος τυγχάνουν. Όθεν όρθως ταύτα κατεκρίθησαν από διαφόρων πλευρών.

Είναι περιττόν να υπομνήσωμεν, ότι εν έργον καλλιτεχνικόν περιέχει αισθητικήν άξίαν και είναι άληθώς πνευματικόν δημιουργημα, όταν έντάσσεται άρμονικώς εις την οργανικήν ολότητα των πολιτιστικών άξιών και του λαού και δέν έρχεται εις φανερήν αντίθεσιν προς τά άνώτερα πνευματικά ιδεώδη αυτού. Όσαύτως ούδόλως είναι άληθώς καλλιτεχνικόν δημιουργημα πᾶν έργον «Τέχνης», εις τό όποιον δέν έναρμονίζονται ή μορφή και τό περιεχόμενον, ή ύλη και τό είδος. Από της σκοπιᾶς ταύτης κρινόμενα τινά των Έκθεμάτων της Πανελληνίου Καλλιτεχνικής Έκθέσεως αποδεικνύονται όλως εκκεντρικά και ακατάλληλα προς αισθητικήν μόρφωσιν του Έλληνικού Λαού.

«Δημοσιογραφική ήθική».

Μολονότι ή «Έκκλησία» δέν εγκρίνει φράσεις τινάς του διακεκριμένου χρονογράφου κ. Ψαθά εν σχέσει προς τό έξεταζόμενον επ' αυτού ζήτημα της «δημοσιογραφικής ήθικής», δέν είναι δυνατόν παρά να συμφωνήση μετ' αυτού ως προς τās απόψεις, τās όποιάς ούτος εκφράζει εν σχέσει προς τά κριτήρια, τά όποια πρέπει να διέπουν την ήθικήν των δημοσιογράφων, όταν μέλη της οικογενείας αυτών δείξουν απαράδεκτον και κατακριτέαν διαγωγήν.

Όρθως ούτος υποστηρίζει, ότι οι δημοσιογράφοι έχουν απόλυτον δικαίωμα, αλλά και επιβεβλημένον καθήκον να άσκούν οίονει αυτοκριτικήν και να επισημαίνον τās ήθικάς πληγάς του σωματείου των. «Έμείς, ως λέγει, πού κρίνουμε τούς πάντας και τά πάντα, και επικαλούμεθα την προσοχή του εισαγγελέα για τόν όποιονδήποτε, θά πρέπει» να σιωπώμεν, «όταν πρόκειται για ένα μέλος του Σωματείου μας; Μία τέτοια σκέψη μου φάνηκε τερατώδης και γι' αυτό την συζήτησα και την επέκρινα δημοσίᾳ». Άληθώς, κατ' έξοχήν οι κρίνοντες τούς πάντας και τά πάντα πρέπει να έχουν αυτογνωσίαν, αυτοσυνείδησιν και να άσκούν πρωτίστως αδοτηροτάτην αυτοκριτικήν και αυτοέλεγχον. Μόνον ούτω θά επιδράσουν εδραγετικώς εις την κοινωνίαν. Αυτό δέν ισχύει μόνον διά τούς δημοσιογράφους, αλλά διά πάντας τούς έχοντας ήγετικόν και καθοδηγητικόν όρόλον εν τη κοινωνική ζωή.

Βλάπτουν άνεπανορθώτως.

Τό ότι συνεχίζεται ή προβολή ελληνικών ταινιών, μη συμβιβαζομένων προς τό ελληνορθόδοξον πνεύμα, ως έσημειώσαμεν και εις τό προηγούμενον φύλλον, είναι εν φαινόμενον, όπερ μαρτυρεί, ότι οι προς παρακολούθησιν και έποπτείαν των πνευματικών εκδηλώσεων του Έθνους άρμόδιοι έχουν ύποστή έπιζημίαν πνευματικήν θλάσιν και ύποτονίαν.

Ός πολλάκις έχομεν τονίσει, τό απαράδεκτον αυτό φαινόμενον θά εκλείψη, όταν εις την κρίνουσαν τās διαφόρους ταινίας Έπιτροπήν ύπάρχον και πρόσσωπα, όρισόμενα υπό της Έκκλησίας και εκπροσωπούντα τό γνήσιον Έλληνορθόδοξον φρόνημα. Άλλως τόν λόγον πρέπει να έχη ό Εισαγγελεύς, δοθέντος, ότι πολλά σκηναί των προβαλλομένων ταινιών βλάπτουν άνεπανορθώτως την ψυχήν της ελληνικής νεολαίας και τό φρόνημα του Έλληνικού λαού δι' απαράδεκτων ήθικών αντιλήψεων. Τά περι άχαλινώτου έλευθερίας της «Τέχνης» ούδόλως δικαιούνται υπό της σοβαράς Αισθητικής ή υπό του άληθούς δημοκρατικού πνεύματος.

Χαροποιός είδησις.

Διαμαρτυρόμενός τις Όλλανδός, φιλοξενηθείς επί τινας ήμέρας υπό της «Άποστολικής Διακονίας της Έκκλησίας της Έλλάδος», εις πάντας τούς γνωρίζοντας αυτόν εκ του πλησίον έφερε μίαν χαροποιόν είδησιν. Η είδησις αυτή είναι, ότι είναι τοσαύτη ή περι του μοναχικού θεσμού νοσταλγία εν τώ καταργήσαντι αυτόν Προτεσταντισμώ, ώστε τελευταίως ιδρόνται εν τοίς κόλποις αυτού μοναστικά αδελφότητες, αίτινες έχουν ως ιδεώδες την ισόβιον παρθενίαν, την άκτημοσύνην και την πτωχείαν. Άκριβώς δε ό περι ού ό λόγος Όλλανδός είναι μέλος μιάς τούτης προτεσταντικής μοναστικής αδελφότητος.

Τούτων ούτως έχόντων, είναι όλως άκατανόητος ό υπό «όρθοδόξων» πολλάκις προβαλλόμενος ισχυρισμός, ότι ό μοναχικός θεσμός είναι όλως περιττόν τι, όπερ πρέπει να καταργηθή και να εκλείψη. Άσφαλώς πρέπει να γίνη προσπάθεια προς άναγέννησιν και ανακαίνισιν του εν καταπτώσει ευρισκομένου μοναχικού βίου, τοσοϋτον μάλλον όσον αί σήμερον ύπάρχουσαι πλείσται φωτεινά και λαμπρά εκδηλώσεις και εκφάνσεις αυτού εν τε τώ Αγίω Όρει και εν άλλαις ιεραίς μοναίς της Πατρίδος μας είναι εγγύησις, ότι ή προσπάθεια αυτή θά φέρη άσφαλώς άριστά καρπούς, εν είναι συνεχής και συστηματική.

Πρέπει να μείνουν εις τās μονάς.

Έξ άφορμής της συλλήψεως των κλεψάντων τό πολύτιμον Έδαγγέλιον του Κωνσταντίνου του Πορφυρογεννήτου και των γραφέντων περι των πνευματικών θησαυρών των Ι. Μονών, ό «Άθηναίος» εν τη «Καθημερινή» παρατηρεί όρθως τά έξής:

«Υπάρχει μία εδεξήγητος τάσις των άρμοδίων να συγκεντρώσουν εις τά μουσεία όλα τά κειμήλια των μονών. Όσάκις δε διαπράττεται πράξις άρχαιο-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ίερά Σύνοδος

Ἡ Ί. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰς συνεδρίας αὐτῆς τῆς 1ης καὶ 7ης Νοεμβρίου τρ. ἔτους ἠσχολήθη μὲ τὰ εἰς τὸν τύπον τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν δημοσιεύμενα ἀρθρα τοῦ ἑτεροδόξου προπαγανδιστοῦ Σπυρίδωνος Ζωδιάτου, ἔλαβε δὲ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἀποφάσεις, δι' ὧν ἐπιδιώκεται ἡ ἐξουδετέρωσις τῆς προπαγανδιστικῆς δράσεως τοῦ ὡς ἄνω προπαγανδιστοῦ καὶ τῶν ἄλλων αἰρετικῶν ἐν Ἑλλάδι..

— Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 15ης Ὀκτωβρίου ἡ Ί. Σύνοδος συνεζήτησε τὸ θέμα τῆς διεξαγωγῆς ἐράνου ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ ἔλαβεν ἀπόφασιν, ὅπως παρακληθῶσιν οἱ κ. κ. Διευθυνταὶ τῶν Τραπεζῶν καὶ μετάσχωσιν εἰς τὰς Κεντρικὰς Ἐπιτροπὰς, ὑπάλληλοι δὲ αὐτῶν πλαισιώσωσι τὰς ἐρανικὰς τοιαύτας. Ἀπεφασίσθη ὡσαύτως ὅπως μετάσχωσι τῶν Κεντρικῶν Ἑρανικῶν Ἐπιτροπῶν Κυρία καὶ Δεσποινίδες.

— Ὑπὸ τῆς Ί. Συνόδου ἐξεδόθησαν αἱ κάτωθι ἐγκύκλιοι :

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 116

Π ρ ὶ σ

Τὸς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἀνεφέρθη εἰς τὴν Ί. Σύνοδον, ὅτι τινὲς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβούλων τῶν Ἑνοριακῶν Ί. Ναῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀσκοῦντες τὸ ἔργον τοῦ Ταμίου τοῦ Ί. Ναοῦ, ἐν ᾧ ἐπιτροπεύουσι, παρὰ τὰς ρητὰς διατάξεις τοῦ Νόμου, φυλάττον τὰ χρήματα τῶν εἰσπράξεων τῶν Ί. Ναῶν εἰς τὰς οἰκίας των.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος παρακαλεῖ ὑμᾶς, ὅπως δι' ἐγκυκλίον πρὸς τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια τῶν ἐνοριακῶν Ί. Ναῶν τῆς Θεοσώστου ὑμῶν Μητροπόλεως διατάξῃτε, κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ἀρθρου 23 τοῦ Νόμου 2200/1940 «περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», νὰ κατατίθενται ἀμελητῆ ἐπ' ὄνοματι τῶν

καπηλίας μὲ περιεχόμενον βυζαντινὰ ἀντικείμενα..., οἱ ἀρμόδιοι ἐπαναλαμβάνουν στερεοτύπως τὴν σχετικὴν ὑπόδειξιν των. Εἶναι πράγματι θλιβερόν, ὅτι ἀσυνείδητοι μοναχοὶ καὶ κακῆ φύλαξις συντελοῦν εἰς τὸ νὰ χάνονται πολύτιμα κειμήλια καὶ νὰ ἐξάγονται μάλιστα εἰς τὴν ἀλλοδαπήν. Τοῦτο, ὅμως, δὲν σημαίνει, ὅτι πρέπει διὰ τὰ κειμήλια τῶν μονῶν νὰ συγκεντρωθῶν εἰς τὰ μοναστήρια, δηλαδὴ ἐδῶ εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην. Τὰ κειμήλια αὐτὰ πρέπει νὰ μείνουν ἐκεῖ, ὅπου εὐρίσκονται — εἰς τὰς μονὰς. Ὑπὸ δύο, τρεῖς προϋποθέσεις: Πρῶτον, ὅτι πρέπει νὰ καταλογηθῶν τὰ κειμήλια, δεῦτερον, ὅτι πρέπει νὰ τοποθετηθῶν εἰς ἐκάστην μονὴν ἐντὸς ἐιδικῆς αἰθούσης καλῶς φυλασσομένης, ὥστε καὶ ἀσφαλῆ νὰ εἶναι καὶ οἱ ἐπισκέπται νὰ δύνανται νὰ βλέπουν ἀκωλύτως τοὺς θησαυροὺς καί, τρίτον, εἰς τὰς μονὰς, ὅπου ὑπάρχουν τὰ ἀξιολογώτερα κειμήλια, νὰ διορισθῶν ἐιδικοί φύλακες ἐκ τοῦ ἱερατείου. Αὐτὰ θὰ συμβάλουν εἰς τὸ νὰ ἀποκτήσων αἱ μοναὶ καὶ τουριστικὸν ἐνδιαφέρον καὶ ἐκάστη περιοχὴ τῆς Ἑλλάδος νὰ ἠμπορῇ νὰ ὑπερηφανεῖται διὰ τὰ κειμήλιά της καὶ νὰ ὠφεληθῇ καὶ οἰκονομικῶς ἀπὸ αὐτά. Εἰς καμμίαν, ἄλλωστε, χώραν τοῦ κόσμου αἱ μοναὶ, ὅπου ὑπάρχουν, ἔχουν ἀποστερηθῆ τῶν θησαυρῶν των...».

Ἱ. Ναῶν τὰ ἀπομένοντα ἐν τοῖς ταμείοις τῶν Ί. Ναῶν ἀποθέματα, ἐπὶ τόκῳ ἐν ὄψει ἢ ἐπὶ προθεσμίᾳ, παρὰ τῶν ταμειντηρίῳ τῆς Ἑθνικῆς ἢ Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἢ παρὰ τοῖς ταχυδρομικοῖς ταμειντηρίοις. Διὰ τὴν τήρησιν δὲ τῆς διατάξεως ταύτης τὴν ἐθόνην θὰ φέρωσιν οἱ αἰδεσιμώτατοι Πρόεδροι τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τῶν Ί. Ναῶν τῆς Ἐπικρατείας.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Θεόκλητος, Πρόεδρος,
- † Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Προκόπιος
- † Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Ἱερόθεος
- † Ὁ Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν Ἀγαθάγγελος
- Ὁ Μαρωσίας Τιμόθεος
- † Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Δωρόθεος
- † Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Εὐστάθιος
- † Ὁ Κυθήρων Μελέτιος.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀρχιμ. Θεόκλητος Φιλιππαῖος

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 117

Π ρ ὶ σ

Τὸς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν εἰδισται ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ εἰς περιπτώσεις ἐπαναστάσεως διαλυθέντος γάμου νὰ ἀναγινώσκηται ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου ἐφημερίου ἐιδικῆ ἐπὶ τούτῳ ἀκολουθία, ποιηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου Παπαδοπούλου.

Συνοδικῆ διαγνώμη καὶ ἀποφάσει, τοῦ λοιποῦ εἰς τὴν, ὡς ἄνω, ἀναφερθεῖσαν περίπτωσιν, θὰ ψάλληται ἢ ἐν τῷ Μ. Ἐδχολογίῳ νενομισμένη ἀκολουθία τοῦ στεφανώματος εἰς δέγαμον, καθότι ἡ ὀριστικὴ διάλυσις τοῦ πρώτου γάμου συνεπάγεται τὴν σύναψιν δευτέρου τοιοῦτου, ἀνεξαρτήτως ἐὰν οἱ εἰς Κοινωνίαν γάμου ἐρχόμενοι εἶχον συνάψει πρῶτον γάμον. Ὡς ἐκ τούτου εἰς τὰς τοιαύτας περιπτώσεις δέον νὰ προηγηθῆ ἢ ἐκδοσις κανονικῆς ἐπισκοπικῆς ἀδείας, κατὰ τὰς κειμένας διατάξεις.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Θεόκλητος, Πρόεδρος,
- † Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Προκόπιος
- † Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Ἱερόθεος
- † Ὁ Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν Ἀγαθάγγελος
- † Ὁ Μαρωσίας Τιμόθεος
- † Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Δωρόθεος
- † Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Εὐστάθιος
- † Ὁ Κυθήρων Μελέτιος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀρχιμ. Θεόκλητος Φιλιππαῖος

Ἀποστολικὴ Διακονία. Τὴν 12ην τρ. μηνὸς ἐν τῷ Καθολικῷ τῆς Ί. Μονῆς Πεντέλης ἐγένετο τελετὴ ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τῆς 11ης σειρᾶς τοῦ Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου, παρισταμένων τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεοκλήτου, τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Προκοπίου, Συνοδικοῦ μέλους παρὰ τῷ Κεντρ. Συμβουλίῳ τῆς Ἀπ. Διακονίας, τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ τῆς Ἀπ. Διακονίας Καθηγητοῦ κ. Ἀνδρ. Φυτράκη καὶ Καθηγητῶν αὐτοῦ.

Μετὰ τὴν γενομένην δέσιν οὐ Πανοσιολ. Διευθυντῆς τοῦ Φροντιστηρίου Πρωτοσ. Χρυσ. Γιολούρης ἐξέθεκεν ἐν συντομίᾳ τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ συντελεσθέντος ἔργου, ἐξάρας τὴν σπουδαιότητα τῆς ἐν τῇ Ἑνορίᾳ ἀποστολῆς τοῦ Πνευματικοῦ Πατρός. Εἰς ἐκ τῶν φοιτησάντων ἱερέων ἐξέφρασεν εἶτα τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν ἀποφοίτων πρὸς τὸν Μακαριώτατον διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου, παρὰ τοῦ ὁποῖου πλείστας ὠφελείας διὰ τὴν ἀποστολὴν των ἔλαβον. Ἐν συνεχείᾳ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἀπήύθυνε πρὸς τοὺς Πνευματικούς Πατέρας πολυτίμους πατρικὰς νοουθεσίας, ὁ δὲ Γεν. Διευθυντῆς κ. Ἀ. Φυτράκης, ἀφοῦ πύχθη εἰς αὐτοὺς

όπως ή έν τῷ Φροντιστηρίῳ φοίτησις των ἀποβῆ ἐπωφελεῖς διὰ τήν έν τῇ Ένορία δρᾶσιν αὐτῶν, ἐξήρε τήν ἀναγκαιότητα τοῦ συντονισμοῦ τῶν πνευματικῶν προσπαθειῶν πρὸς μείζονα καρποφορίαν τοῦ ποιμαντορικοῦ ἔργου των.

Τήν προτεραίαν οἱ έν τῷ Πνευματικῷ Φροντιστηρίῳ φοιτήσαντες ἐπισκέφθησαν τὰ Κεντρικά Γραφεῖα τῆς Άποστ. Διακονίας καί τὰς διαφόρους ἐγκαταστάσεις αὐτῆς, κατατοπισθέντες ὑπὸ τοῦ κ. Γεν. Δ/τοῦ ἐπὶ τῶν προσπαθειῶν καί ἐπιδιώξεων αὐτῆς. Τήν μεσημβρίαν παρεκάθησαν εἰς τήν φοιτητικὴν τράπεζαν τοῦ Θεολογ. Οἰκοτροφείου.

Σημειωθῆτω, ὅτι διὰ τῆς παρουσίας 11ης σειρᾶς συνεπληρώθη ὁ ἀριθμὸς τῶν 338 Έφημερίων ἐκ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων τῆς Έπικρατείας, οἵτινες ἐφοίτησαν έν τῷ Πνευματικῷ Φροντιστηρίῳ.

— Ἡ Άποστολικὴ Διακονία, έν τῇ προσπαθείᾳ αὐτῆς ὅπως συντονίσῃ καί προσάγῃ τὸ έν τῇ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῇ ἐπιτελούμενον Κατηχητικὸν ἔργον, ἀπεφάσισεν, ὅπως διοργανώσῃ έν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ αὐτῆς συγκεντρώσεις τῶν έν ἐνεργείᾳ Κατηχητῶν καί Κατηχητριῶν, καθ' ἃς ὑπὸ ἐιδικῶν προσώπων θὰ ἀναπτυχθῶσιν εἰς δύο ὠριαία μαθήματα τὰ ἐξῆς θέματα:

1) Τὸ Ἰδεῶδες τοῦ Ὁρθοδόξου Κατηχητικοῦ Σχολείου καί τὰ νέα ἐνιαία Κατηχητικά Βοηθήματα.

2) Τὸ περιεχόμενον καί ἡ μορφή τῶν μαθημάτων τῶν νέων Κατηχ. Βοηθημάτων έν συναρτήσει πρὸ τὰς ψυχολογικὰς ἀνάγκας τῶν διδασκομένων.

Τὰ μαθήματα ταῦτα, ἀτινα ἤρχισαν ἀπὸ τῆς 8ης τρ. μηνός, παρακολουθοῦν μετ' ἐνδιαφέροντος οἱ έν ἐνεργείᾳ Κατηχηταὶ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς.

᾿Ωσαύτως ἀπεφασίσθη, ὅπως ἀπὸ τῆς 3ης Δεκεμβρίου τοῦ λήγοντος ἔτους λειτουργήσῃ έν τῇ Άποστ. Διακονίᾳ, βάσει προγράμματος καταρτισθέντος ὑπ' αὐτῆς, ἐιδικῶν Φροντιστηρίων ὑποψηφίων Κατηχητῶν, πενταμήνου διαρκείας, εἰς ὃ θὰ κληθῶσι νὰ φοιτήσωσι νέοι καί νεαὶ φοιτηταὶ Ἀνωτάτων Σχολῶν, Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν, ὡς καί ἀπόφοιτοι Γυμνασίου, οἵτινες θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἀναλάβωσιν έν τῷ μέλλοντι Κατηχητικὰ Σχολεῖα.

— Έν τῇ μεγ. αἰθούσῃ τῆς Άποστ. Διακονίας συνεχίζονται τακτικῶς καθ' ἑκάστην Κυριακὴν 7 μ.μ. αἱ ὀμιλίες τῆς «Φωνῆς Κυρίου», τὰς ὁποίας μετὰ ζήλου παρακολουθοῦν πλείστοι χριστιανοί.

Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

᾿Ο Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος κατὰ τὸ διαρρεῦσαν 15ῆμερον προήδρευσε συνεδρίας τῶν Δ. Συμβουλίων τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., τοῦ Ο.Δ.Ε.Π. καί τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. ᾿Ωσαύτως ἐδέχθη εἰς συνεργασίαν τοὺς παρ' αὐτῷ Θεοφ. Βοηθοὺς Ἐπισκόπους, τὸν Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱ. Συνόδου καί τοὺς διευθυντὰς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπηρεσιῶν.

— Τῇ 2ῃ Νοεμβρίου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν Εἰσαγγελεὰ Πατρῶν κ. Μπούτην, τὸν Διευθυντὴν τῶν Έφημερίδων «Βῆμα» καί «Νέα» κ.λ.π. κ. Λαμπράκην καί τὸν Ὑπουργὸν Προνοίας κ. Στράτον.

— Τῇ 5ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός παρέστη έν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας εἰς διάλεξιν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης κ. Εὐαγγ. Φωτιάδου.

— Τῇ 6ῃ Νοεμβρίου παρέστη έν τῷ Ἀ' Νεκροταφείῳ Ἀθηνῶν εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Δήμου Ἀθηναίων τελεσθῆν μνημόσυνον τῶν Εὐεργετῶν καί δωρητῶν τούτου.

— Τῇ 8ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός ἐδέχθη τὸν κ. Γονατῶν καί τὸν κ. Γρηγορίου.

— Τῇ 9ῃ Νοεμβρίου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν έν Ἀθήναις Πρέσβυν τῆς Ρουμανίας. Ἐδέχθη ὡσαύτως τὸν βουλευτὴν κ. Μπακόπουλον.

— Τῇ 10ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός προήδρευσε συνεδρίας τῆς Ἐφορείας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης.

— Τῇ 12ῃ Νοεμβρίου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Θεόκλητος ἀπέμεινε έν τῇ Ἱ. Μονῇ Πεντέλης τὰ πτυχία εἰς τοὺς ἀποφοίτους τοῦ Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου Πεντέλης.

— Τῇ 15ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν Δήμαρχον Πατρῶν κ. Βέτσον καί τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Λεοντοπόλεως κ. Κωνσταντῖνον.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ Ἐκκληστ. Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Κατὰ πληροφορίας τῆς «Ἐκκλησίας», ὁ Μητροπολίτης Λένινγκραντ καί Λαδόγκας κ. Πιτιρίμ μετετέθη εἰς τήν Μητρόπολιν Κρουτίτσης καί Κολόμνας, ἀνατεθείσης εἰς αὐτὸν καί τῆς διοικήσεως τῆς ἐπαρχίας Μόσχας. ᾿Ο μέχρι τοῦδε Μητροπολίτης Κρουτίτσης καί Κολόμνας κ. Νικόλαος δὲν φέρεται πλέον μεταξὺ τῶν έν ἐνεργείᾳ Ρώσων Ἀρχιερέων. ᾿Ως γνωστὸν, αὐτὸς ἀπηλλάγη τῶν καθηκόντων τοῦ προέδρου τοῦ παρὰ τῷ Πατριαρχείῳ Μόσχας Γραφείου ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ἐκκλησιαστικῶν σχέσεων τὴν 21 Ἰουνίου ἐ. ἔ. δι' ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. ᾿Ομοίως ὁ Μητροπολίτης κ. Νικόλαος δὲν συνεργάζεται ἀπὸ μηνῶν εἰς τὸ ἐπίσημον ὄργανον τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, τὸ ὁποῖον ἔπαυσε νὰ δημοσιεῖ τὰ ἐξοχα κηρύγματα του. ᾿Ο Μητροπολίτης κ. Νικόλαος εἶναι εἰς τῶν διαπρεπεστέρων ἱεραρχῶν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἀναπτύξας μεταπολεμικῶς τεραστίαν δρᾶσιν.

— Κατὰ τὸ λῆξαν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος ἐπεράτῳσαν τὰς σπουδὰς των έν τῇ Θεολογικῇ Ἀκαδημίᾳ Μόσχας ὁ ἱερομόναχος Ἀλέξιος (Ἀμπντέλ Καρίμ) τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, οἱ ἱερομόναχοι Καισάριος καί Λουκιανὸς τῆς Ρουμανικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί ὁ ἱερομόναχος Ἡλίας τῆς Ἐκκλησίας Γεωργίας. Κατὰ τήν τελετὴν τῆς ἀπονουῆς τῶν πτυχίων οὗτοι ὑπεγράμμισαν τὴν σημασίαν τῆς παραμονῆς καί τῆς φοιτήσεώς των εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν Μόσχας διὰ τὴν «σύσφιγξιν τῶν πατροπαράδοτων ἀδελφικῶν δεσμῶν μεταξὺ τῶν θεολόγων καί τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐργατῶν τῆς Ὁρθοδοξίας καί διὰ τὴν ἐπι στενωτέραν ἀδελφικὴν ἐπικοινωνίαν τῶν Ὁρθοδόξων Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν».

— Ἡ σοβιετικὴ ἐφημερὶς «Ἰσβέστια», ἐπίσημον ὄργανον τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, ἐδημοσίευσε προσφάτως ἄρθρον τοῦ Ἀ. Μπλές, ὁ ὁποῖος ἐπέκρινε δριμύτατα τὴν δρᾶσιν τῶν Βαπτιστῶν καί ἄλλων αἰρετικῶν εἰς τὴν νότιον Ρωσίαν, χαρακτηρίσας αὐτὴν ὡς «ἀντισοβιετικὴν».

— Ἡ σοβιετικὴ ἐφημερὶς «Τρούντ», ἐπίσημον ὄργανον τῶν συνδικάτων, ἔγραψε προσφάτως ὅτι τὰ σοβιετικὰ συνδικάτα πρέπει νὰ ἐκκαθαρίσουν τὰς τάξεις των ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς ὄλων τῶν θρησκευμάτων, οἱ ὁποῖοι ἐγένοντο μέλη αὐτῶν, διὰ νὰ ἐπωφελῶνται τῶν ὑπ' αὐτῶν παρεχομένων δικαιωμάτων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Τὸ ἄρτι κυκλοφορήσαν τεῦχος τοῦ μηνός Σεπτεμβρίου τοῦ περιοδικοῦ «Γκλάσνικ», ἐπίσημου ὄργανου τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας, δημοσιεῖ λεπτομερῆ περιγραφὴν μετὰ πολλῶν φωτογραφιῶν τῆς ἐφετεινῆς παρασκευῆς Ἀγίου Μύρου ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας Σερβίας, ἥτις κατέστη δυνατὴ χάρις εἰς τὴν συνδρομὴν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν. Μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον, ἀπὸ τῆς ἀνυμώσεως τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας εἰς Πατριαρχεῖον, Ἅγιον Μύρον παρεσκευάσθη τὸ 1922, 1924, 1927, 1931, 1940 καί 1960.

— ᾿Ο ἐπίσκοπος τοῦ δυτικοῦ τμήματος τῆς πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης κ. Λόριστον Λ. Σκέϊφ ἐπισκέφθη τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος Αὐγούστου τὴν Σερβικὴν Ἐκκλησίαν, φιλοξενηθεὶς ὑπὸ τοῦ Μακαριώτατου Πατριάρχου κ. Γερμανοῦ ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα. ᾿Ο κ. Σκέϊφ δεικνύει ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ζωὴν, τὸ ἔργον καί τὴν ἱστορίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

— ᾿Ο ἐκδοτικὸς οἶκος τοῦ Σεραγέβου «Svjjetlost» ἐξέδωκε κατ' αὐτὰς ἐπιτομὴν τοῦ ἔργου «Μεγάλῃ κατηγορία» τοῦ καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Βίκτορος Νόβακ, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκτίθεται λεπτομερῶς ἡ ἀντιγιουγκοσλαβικὴ πολιτικὴ τοῦ Βατικανοῦ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Κλητήριον Ἐπίκριμα

Πρὸς τὸν Ἱερέα Κωνσταντῖνον Βαρζόν,
ἀγνώστου διαμονῆς

Καλεῖσαι νὰ ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆ 8ῃ Δεκεμβρίου ἐ.ἐ. ἡμέρα Πέμπτη καὶ ὥρα 9 π. μ., ἵνα δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος περὶ ἧς κατηγορίας ἀπελογηθῆς ἐνώπιον τοῦ ἐκτελοῦντος χρέη Ἀνακριτοῦ Αἰδ. κ. Βασιλείου Παπουτσοπούλου.

Προσπετιηλοῦμέν σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῆ ὡς ἄνω ἡμέρα τε καὶ ὥρα θέλεις δικασθῆ ἐρήμην.

Ὁ Πρόεδρος
τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Προκόπιος

Ὁ Γραμματεὺς
Ἄρχιμ. Παντελεῖμων Χρυσοφάκης

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 46 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυσιν ὑποψηφίου διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς α) Ἁγίου Παύλου Ψαρῶν, β) Ἁγίου Χαραλάμπους Ἡλυσίων, γ) Ἁγίων Πάντων Καλλιθέας, δ) Ἁγίου Γεωργίου-ἁγίου Στεφάνου Καλλιθέας, ε) Ζωοδόχου Πηγῆς Δάφνης, ε) Ἁγίας Παρασκευῆς Ἀττικῆς καὶ ζ) Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Σουρμένων, ὑπαρχουσῶν κενῶν θέσεων ἐνὸς τακτικοῦ Ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς ἐφημεριακὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης διακηρύξεως ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικά διὰ τὰ περαιτέρω. Τὸ πρῶτιστον ἔσται τὸ πτυχίον τῆς Θεολογίας.

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 1ῃ Νοεμβρίου 1960.

† Ὁ Ἀθηνῶν Θεόκλητος

Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 46 καὶ 47 § 1 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς Ἑνορίας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Παρασκευῆς Λαγκαδᾶ, ἵνα ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης σχετικῆς αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυσιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῆ 1ῃ Νοεμβρίου 1960

† Ὁ Θεσσαλονίκης Παντελεῖμων

Ἱερά Μητρόπολις Ξάνθης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 46 καὶ 47 τοῦ Α. Ν. 2200/1940, «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ τε κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσιν τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τῆς ἑνορίας Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Ξάνθης, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ

ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά πρὸς ἀνακήρυσιν τῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Ξάνθῃ τῆ 20ῃ Ὀκτωβρίου 1960.

† Ὁ Ξάνθης Ἀντώνιος

Ἱερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν Ἁγίας Μαρίνης Αἰθαιῆς καὶ Γεν. Θεοτόκου Κεφαλοβρύσου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῶν ὡς ἄνω κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νόμιμα καὶ κανονικά πιστοποιητικά, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυσιν τῶν ὑποψηφίων.

Ἐν Καλάμαις τῆ 31 Ὀκτωβρίου 1960

† Ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἁγίου Δημητρίου (Κοκκορόγιαννη) Καλαμάτας καὶ 2) Ἁγίου Γεωργίου Καλαμάτας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νόμιμα καὶ κανονικά πιστοποιητικά, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυσιν τῶν ὑποψηφίων.

Ἐν Καλάμαις τῆ 1ῃ Νοεμβρίου 1960

† Ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱ. Κανόνων καὶ Ἐκκλησ. Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τοῦ Ἱ. Ναοῦ «Ἁγία Τριάς» Βλαχιδᾶς, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ περιοδικῷ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Χαλκίδι τῆ 31ῃ Ὀκτωβρίου 1960.

† Ὁ Χαλκίδος Γρηγόριος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱ. Κανόνων καὶ Ἐκκλησ. Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ «Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου» Ἀμαρύνθου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ περιοδικῷ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Χαλκίδι τῆ 31ῃ Ὀκτωβρίου 1960.

† Ὁ Χαλκίδος Γρηγόριος

Ἱερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Στερουμένης τῆς ἑνορίας Βαλιμῆς τακτικοῦ Ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικά προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ

ἄρθρου 48 τοῦ ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων»-προβλεπόμενα πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων.

Ἀγιον τῆ 31—10—60.

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλαίας Γεώργιος

Ἱερὰ Μητρόπολις Καρυστίας καὶ Σκύρου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46,47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Κομῆτῳ Ἱεροῦ Ναοῦ «Ζωοδόχος Πηγή», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Κύμῃ τῆ 27ῃ Ὀκτωβρίου 1960.

† Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου Χρυσόστομος

Ἱερὰ Μητρόπολις Μαρωνείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 46,47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Κομοτινῆς, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων τῶν.

Ἐν Κομοτινῇ τῆ 31 Ὀκτωβρίου 1960

† Ὁ Μαρωνείας Τιμόθεος

Ἱερὰ Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἰκαρίας

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ «Γενέθλιον τοῦ Προδρόμου» τῆς Κοινοῦτος Ἁγίου Κωνσταντίνου-Σάμου, προσκαλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ἡμῶν προκηρύξεως εἰς τὸ δελτίον «Εκκλησία» ὑποβάλλωσιν εἰς τὴν Ἱεράν ἡμῶν Μητρόπολιν ἅπαντα τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ Α. Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη καὶ συνεπληρώθη μεταγενεστέρως, ὀριζόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Σάμῳ τῆ 1ῃ Νοεμβρίου 1960.

† Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Εἰρηναῖος

Ἱερὰ Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων ἐφημερίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικόλαος-Ἀρδανίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 47 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη διὰ τῶν Α. Ν. 536/45 καὶ 540/45 ὀριζόμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικά πιστοποιητικά.

Ἐν Τρικάλοις τῆ 2 Νοεμβρίου 1960

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν Διονύσιος

Ἱερὰ Μητρόπολις Κορινθίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ 2200/40 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» Α. Ν. καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσιν τὴν κενὴν θέσιν τοῦ Ἐφημερίου τοῦ ἐν Κού-

τσῖφ Ἱ. Ναοῦ ὁ «Ἁγ. Κωνσταντίνος», ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι ἐφημέριοι τοῦ ὡς ἄνω Ἱ. Ναοῦ.

Ἐν Κορίνθῳ τῆ 4 Νοεμβρίου 1960.

† Ὁ Κορινθίας Προκόπιος

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἰωαννίνων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46 καὶ 47 παρ. 2 τοῦ Ἁναγκ. Νόμου 2100/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κεκανόνισμένα προσόντα ὅπως καταλάβωσιν τὴν ὄργανικὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τῆς ἐνορίας Ἀρίστης, ἵνα ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ ὑποψηφίου ἐφημερίου, πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἰωάννινα τῆ 7ῃ Νοεμβρίου 1960

† Ὁ Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Κρανιδίῳ Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ ἱερωθῶσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Ἁναγκ. Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ Ἁναγκ. Νόμου 536/1945, ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω Νόμων προβλεπόμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Ὑδρᾷ τῆ 7ῃ Νοεμβρίου 1960

† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Προκόπιος

« Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

† Ὁ Ἰωαννίνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδ. Σπεράντσα, Καὶ ὁμοιω...

Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ Χρυσοστόμου, Τὸ ἔλαιον ἐξ ἐπόψεως τελετουργικῆς. (Συνέχεια).

Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ὁ ἱεροκῆρυξ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἱεραπόστολος ἐν Ἰνδίας Γρηγόριος ὁ Σφινίος (Τέλος).

Νικολάου Μπουγάτσου, Ὁ ποιητὴς Ἀνδρέας Κάλλιος καὶ ἡ Ὁρθοδοξία.

Κωνσταντίνου Τσιροπούλου, Ἡ ἐθελοντικὴ ἐργασία τῶν Χριστιανῶν νέων.

Παρατηρήσεων Στήλῃ.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις, Ἰαοῦ 1.